

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și
ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napoiază.

Octavian Goga.

Cu prilejul sărbătoririi lui la Sibiu.

De Dr. G. Oprean.

„Ori ce primire i s'ar face (poeziei lui Goga) în România, ea nu va putea să se apropie de aceea, pe care o va întâmpina în țara pentru durerile cărora a fost scrisă”.

N. Iorga (Sămănătorul 1905).

Așa scria, la 1905, d. Iorga cu prilejul apariției primului volum de Poezii al dlui O. Goga. Acest volum apărea, ce e drept, la Budapesta, de unde n'au mai plecat spre România cărți românești bune de aproape un secol întreg. Cu toate acestea glasul lui Goga a fost înțeles din cea dintâi clipă nu numai în Ardeal, ci și în România. Căci el, deși venea din Ardeal, nu venia numai în numele Ardealului, ci venia în numele celui „vis neîmplinit”, de jalea cărui ni-au răposat și părinții noștri și părinții fraților noștri de dincolo.

Versurile lui Goga:

Avem un vis neîmplinit
Copil al suferinții —
De jalea lui ni-au răposat
Și moși și părinții

au devenit într'o clipă un fel de lozincă a *tuturor* Românilor. Ele au fost citate aproape în același timp, la 1906, de pe tribuna camerei din București de către d. Ionel Brătianu, și de pe tribuna parlamentului din Budapesta de către deputatul Dr. Al. Vaida. Prima gazetă „moldovenească” din Basarabia, apărută în același an „Basarabia” boerului Gavriluță își începe și ea primul număr cu aceste versuri — cari se prefăcuseră deodată într'un adevărat program al întregului neam.

Intrarea lui Goga în literatura românească a fost o intrare triumfală, cum nu s'a mai pomenit până atunci la noi. Abia îi apăruse primul volum de poezii și Goga și fusese îndată remarcat chiar de pe catedra de istorie a literaturii române, dela universitatea din București. În Noemvrie 1905 d. Ioan Bianu incheia în lecția sa de deschidere a cursului de istorie a literaturii, seria marilor scriitori români cu Octavian Goga, care era, în acel moment, încă un tânăr și sfios student de abia de 24 de ani. Tot atunci el a fost chemat și la palat, de însași regina-poetă Carmen Sylva, care a văzut în Goga dela început un talent neobișnuit, de a cărui cea dintâi strălucire a ținut să se bucure cât mai de aproape.

Când în Noemvrie 1905, Goga a cetit pentru întâia oară din poeziile sale înaintea „Societății femeilor române”, la Ateneul din București, pentru orice cunoscător al împrejurărilor de viață literară și socială de din-

colo era evident că tânărul Ardelean făcuse ceea ce n'a putut face până aci nici un singur scriitor român: cutremurase toată suflarea românească prin fiorii artei și ai idealului național aproape uitat de toți. Iar când a luat parte, în primăvara lui 1906, la o șezătoare literară organizată de d. Iorga la Craiova, Goga a dat dovada că toate sufletele românești, chiar și al oamenilor cuprinși exclusiv de griji materiale, sunt în stare să înțeleagă poezia și datoria națională, atunci când este cine să le vorbească despre ele *sub specie aeternitatis*.*)

El cucerise tot pământul și tot sufletul românesc. Numele lui devenise — mai ales după ce, la 1906, l'a încoronat și Academia română în urma propunerii dlui T. Maiorescu — unul dintre cele mai populare. Poeziile lui începuseră să răsune tot mai des la toate serbările naționale din România și ele se întâlneau în toate programele modestelor noastre serate „declamatrice-teatrale” de prin satele și orașele dela noi și din Bucovina.

Între aceea Goga nu mai rămâne exclusiv la poezie, ci intră și în viața publică, unde e primit cu cele mai mari nădejdi. Il întâlnim de aci încolo în rândul publiciștilor, ca pe un admirabil zugrăvitor al moravurilor și al stărilor noastre și ca pe un acerb critic al curentelor și momentelor cari i se păreau că nu concorda cu aspirațiile neamului nostru și cu exigențele unei vieți intelectuale avansate. Il întâlnim în viața politică, unde s'a afirmat ca un adânc înțelegător al postulatelor noastre naționale și îl vedem aruncat de două ori în temnițele unguerești — îl găsim, cu un cuvânt, în toate acele domenii ale vieții, în cari se întâlnește — nu un poet sau scriitor, ci un mare bărbat al neamului său.

În împrejurările acestea poezia lui începe ce e drept, a-și pierde, într'o oarecare măsură, nota naționalistă. Dar această era o pierdere numai aparentă. Numai poezia lui se schimbăse întrucâtva, în *sufletul* lui era același clocot ca înainte, ba el creștea zi de zi,

*) D. Iorga scrie despre acest moment următoarele: Octavian Goga a venit la Craiova și a cetit înaintea unui mare auditor versuri de ale sale. Alesese la început câteva, dar n'a putut să se oprească numai la ele. Necontenit, cu un entuziasm ne mai pomenit, cu stăruință, cu îndărătnicie i se cereau altele, tot altele, spunându-li-se pe nume. Goga e și un minunat cetitor. În câteva clipe limpeziciunea vibrantă a glasului său de argint cucerește sala. Nu jertfește versul, dar nici nu-l cântă; el îl lasă să zboare de pe buze armonios, dar discret. Cetind, el trăiește din nou simțirile ce-a avut când a scris; nu odată ochii i s'au umezit, și adeseori câte o ascultătoare, câte un ascultător chiar, își ștergea, pe gânduri, o lacrimă”.

(„Neamul românesc” 1906 pg. 91).

numai cât acest suflet nu se mai exterioriza numai în poezie, ci și în proza sa, — în aceea admirabilă proză despre care maestrul Vlahuță spunea că e o adevărată revelație.”

Unii au regretat intrarea lui Goga în politică, socotindu-o fatală pentru activitatea lui literară — dar acest regret era nejustificat. Căci sufletul unui mare artist, în orice formă ar veni în atingere cu viața, împrumută acesteia suflul nemuririi și cu cât e mai bogat acest contact cu viața, cu atât și puterea acelui suflet crește.

Și iată că tocmai în momentul, când criticii literari atotștiutori afirmau că ultimul volum de poezii al lui Goga („*In umbra zidurilor*”) ar însemna un regres în dezvoltarea poetului național de până aci, acesta apare cu o lucrare nouă, ca gen, în care toată lumea îl regăsește pe vechiul „*cântăreț al pătimirii noastre*”. Și nu-l regăsește în faza dela 1905, ci într'o fază mult mai înaintată. Drama „*Domnul notar*”, reprezentată pe scena Teatrului național din București, e o sinteză minunată nu numai a aspirațiilor noastre juste, accentuate până aci în poezie, ci și a întregii vieți sufletești a poporului nostru. Nimeni n'a redat la noi până acum în mod atât de real psihologia țăranelor ardelean și psihologia desrădăcinatului cu toate consecințele nenorocite ale ei, — nimeni n'a vrăjit într'o formă atât de naturală viața însașă a țărănilor noștri cu toate particularitățile ei, cu toate credințele, dorințele și necazurile lor, ca Goga în această dramă, ruptă din însuși sufletul Ardealului românesc. În nici un fel de monument de până acum *nu trăiește Ardealul pentru toți Români*, ca în această dramă. Și dacă ea a fost primită la București cu acea însuflețire, cu care de decenii n'a mai fost primită altă piesă de teatru, cauza, cu toate acestea nu trebuie căutată în prima linie în subiectul naționalist al ei și în „*împrejurările*” cari ar fi fost atât de favorabile, ci în aceea că drama reoglindește cu un mare talent un colț de pământ românesc din Ardeal cu viața reală și *caracteristică* ce se desfășură în hotarele lui. Că „*Domnul notar*” înfățișează tocmai tipurile și conflictele pe cari le înfățișează, aceasta era o necesitate logică a dramei, îndată ce ea a ținut să fie un petec de Ardeal adevărat. Putea să-și aleagă însă cineva un subiect și mai „național” și împrejurările puteau fi la fel de „favorabile”, dacă drama n'ar fi avut mari calități literare, nici subiectul național, nici împrejurările favorabile n'ar fi putut o impune atenției generale și statornice a publicului.

Insist asupra acestui moment din motivul

că prea s'a accentuat ca merit al succesului piesei nota națională a ei și împrejurările în cari ea a apărut. Drama lui Goga e o operă de artă superioară și de un înalt patriotism, ea a avut norocul să trateze stări și probleme de actualitate, — să le prindă bine și să le redea cu mijloace artistice. Că ea a nimerit și momentul cel mai potrivit, acesta nu e decât un nou merit al autorului, care a înțeles, că literatura adevărată a unui popor ca al nostru trebuie să aibă și un caracter militant. Iar că și lumea românească întreagă a înțeles pe autor, nu e decât cu un moment îmbucurător mai mult. Astăzi Ardealul nu mai e scotit în țară, ca o cantitate neglijabilă — și o imensă parte a meritului pentru aceasta e a lui Goga.

Goga a fost pe deplin înțeles de frații no-

ștri din România și a fost primit de ei cu aceeași dragoste cu care a fost îmbrățișat și la noi de toți. Această dragoste a luat proporțiile unei manifestații fără păreche în anele culturii noastre. Frații noștri de dincolo, cari au sărbătorit în Goga pe artistul și pe Românul au rivalizat cu noi cei de dincoace în dragostea arătată aceluia, prin care Ardealul s'a impus mai mult decât oricând întregii suflări românești.

Din identificarea întregului neam românesc cu opera și cu personalitatea lui Goga trebuie să înțelegă și dușmanii noștri seculari, că sufletul neamului nostru, oțelit prin cultura națională și prin dragostea tuturor fraților noștri, în cari bate același suflet ca și în noi — e mai viu și mai puternic ca oricând.

lectat pe meseni cu frumoase cântece naționale și clasice. — Seria toastelor a început o d. asesor consistorial **Lazăr Triteanu**.

Discursul dlui L. Triteanu.

Domnilor,

Am cetit undeva, că poporul e o ființă necesară și involuntară; *necesară* fiindcă se infiripează din jocul îndărătnic, dar suveran al forțelor din natură; și *involuntară* pentru că la început, înainte de a ajunge la conștiința de sine, crește și se dezvoltă incolor, ca lemnele codrului sau ca iarba câmpului; după ce însă închegarea organică s'a desăvârșit și după ce printr'un graiu specific a primit o individualitate de sine stătătoare, atunci *poporul* devine o ființă *voluntară*, a cărei *voință se manifestează prin operele de simțire și cugetare a personalităților distinse*, ieșite din sânul său. În aceste personalități se cumulează energia specifică a unui neam, din care energie *geniul* intrupează operele de artă. Un popor numai din ziua aceea începe a fi considerat și a avea o valoare reală în lumea cultă, din care zi prin operele de artă ale genilor săi se va ști icu în simfonia universală a neamurilor, fără să provoace vre-o disonanță. Și istoria unui neam — după filosoful englez Carlyle — si infiripează din istoria *eroilor* săi, adică din istoria bărbaților providențiali în cari este sintetizată genialitatea unui neam.

Domnilor! Evoluția unui popor este succesiunea unor procese psihologice, cari nu se dezvoltă în linii drepte, nici în restimpuri determinate. Jocul naturii e capricios și de multe ori nedrept: suie și coborîș, biruință și cădere, adevăr și minciună, idealism și decepționism, toate aceste stări sufletesti se alternează la întâmplare, dar *totdeauna într'o cadență ritmică*. După epoce de înălțare și înflorire, după epoce în cari geniul sănătos prin rezultate din domeniul științei și prin opere de artă dă un avânt în drumul spre cucerire, după astfel de epoce — de regulă — urmează somnolență, lăncezire, demoralizare.

Aș ieși, de sigur, din cadrele unui toast dacă v'aș ilustra acest adevăr cu exemple clasice din istoria mai îndepărtată a neamului nostru. Cu permisiunea d-voastră însă voi fixa adevărul, că după generația viguroasă dela 1848, plină de sănătate și de idealism, în viața noastră națională-culturală — fie în urma violențelor dușmănoase, fie în urma oboșelii organice — a urmat o epocă de tângire; o toropeală, o resemnare generală. Incontestabil, am avut și în timpul acesta o seamă de profesori harnici, dar nu s'a ivit un Gheorghe Lazăr; am avut și avem un cler luminat, dar întârzie a se ivi un

Sărbătorirea d-lui Octavian Goga

Societatea română din Sibiu a sărbătorit Mercuri seara (12/25 I. c.) printr'un splendid banchet pe d. O. Goga, din prilejul succeselor sale extraordinare avute pe scena Teatrului Național din București cu drama sa „Domnul Notar”. Intreaga inteligență românească și-a dat întâlnire la acest banchet, care a întrecut în strălucirea sa ori ce manifestație de acest soi. Banchetul se plănuiise numai pentru societatea sibiitană care singură e așa de numeroasă, încât umple cea mai mare sală disponibilă pentru astfel de ocazii, totuși, după ce s'a răspândit vestea acestei sărbătoriri, s'au pus din mai multe părți insistente ca să fie admiși și câțiva fruntași și prieteni din provincie ai poetului.

Banchetul s'a ținut în sala cea mare, admirabil decorată, a restaurantului Stadtpark, participând la 100 de persoane. Taxa de persoană 10 cor. Dintre participanți mi-am notat pe următorii:

Octavian Goga, I. Droc, Nicolae Ivan, Ioan A. de Preda, L. Triteanu, Dr. O. Russu, I. Simu, (Sassebes), Dr. V. Bologa, Dr. I. Preda, Dr. I. Beu, Dr. I. Lupas, Dr. Gheorghe Proca, I. Teculescu (Alba-Iulia), Dr. A. Fodor (Alba-Iulia), Dr. N. Comșa (Sălăște), N. Borzea (Făgăraș), Dr. I. Fruma, Dr. E. Piso, Dr. I. Popp (Alba-Iulia), V. Stoica, I. Oțoiu, Dr. T. Petrașcu (Tâlmaci), D. Vulcu, Dr. Onisifor Ghibu, Dr. N. Ittu, I. Comșa (Sălăște), N. Hențu (Sălăște), Dr. L. Turcu, Dr. A. Millea, Dr. L. Balint, Nicolae Togan, Dr. S. Lăday, N. Dușoiu.

E. Comanescu, A. Crișan, S. Oprean, Dr. I. Voina, Dr. Moga (Sassebes), N. Ciucean primarul Râșinariilor, S. Cioran preot în Râșinari, Ing. N. Pamfilie, A. Popovici, C. Popa, P. Păcală (Galați), Dr. I. Rațiu (Blaj), N. Negruțiu (Blaj), Dr. V. Muncan, Dr. P. Roșca, Dr. V. Raicu, N. Isdrailă țaran din Râșinari, Dr. I. Bucur (Râșinari), V. Tordășianu, Tim. Popovici, P. Borzea (Viștea sup), Dr. Z. Gheaja, Dr. I. Mateiu, Dr. I. Muliu, Dr. S. Dragomir, Dr. I. Broșu, E. Todoran, H. Avram, I. Vătășan, I. Duma (Petroseni), D. Păcală, I. I. Lăpădatu, N. Solomon (Porumbacul sup.), R. Bucsa, O. Neagos, O. Fulea, N. Bratu, S. Roșca, I. Enescu, I. Schiopu, Șt. Boer, V. Osvadă (Hunedoara), D. Mohan, R. Cosma, V. Vlaicu, I. Rebege, I. Manta (Gurariului), R. Simu, E. Verzariu, C. Popp ș. a. ș. a.

Menu-ul — bun și foarte bine servit — a fost următorul:

Salău rasol cu sos tartar
Gogoși cu marmaladă
Mușchiu garnisit
Tortă
Inghetată
Fructe
Cafea neagră
Rizling de Tamare
Șampanie

Banchetul s'a început la orele 8 seara, într'o dispoziție sărbătorească, cum foarte rar se întâmplă. Muzica lui Brașoveanu a de-

Scrisoarea lui Haralamb Călămar către Octavian Goga.

Hivatalos bélyegmentes

Noghiseben, 25 Martie 1914.

Act notarial.

In semn omagial și de recunoștință.

Subscrisul iscălit Haralamb Călămar, notar de pe vremile boierului austriac, cu inimă română, fericit Măria sa Tudor de Flondor din zilele „Moșului Ciocărlan” fiind de prezintă bolnav din cauză de morb, regretă adânc, că nu poate lua parte în corpore, ci numai cu sufletul la cinstirea poetului pătimirii noastre în seara bucuriei noastre generale și a notarilor în special. Căci sunt incredințat, prea stimat dle Goga, să Vă mulțămesc din partea notarilor noștri cum se cade, că ați putut trece tipul ăla de notar preste graniță cu liber permis dându-l pe mâna d-lui director Brătescu-Voinesti, akâr ni-ar fi plăcut și mai bine, dacă pe toți domnii notari după capodul acesta i-ați fi putut trece de aici preste fruntărie, dându-i pe mâna Domnului Director dela Văcărești. Imi pare — zic zău — spun, foarte rău, că sunt astăzi atât de slab, că nu pot să ridic, măcar un toast în sănătatea d-v. Că aveam de gând să Vă spui multe elea și să Vă mulțămesc și în numele jendarmilor noștri,

că ați dus din ei 8 inși, fercheș îmbrăcați de Domnul Petrașcu, gratis până la București, akâr mai bine îi duceți până la fundul mării negre, fără returtețipis. Apoi acum, dacă n'o fost chip să treceți pe toți jendarmii dela noi preste granița nereintoarcerei și pe toți notarii cu cântărlăriile lor cu tot, apoi dorese, ca cel puțin pe acel domn notar să-l treceți cât mai curând la toate librăriile românești, pân' se epuizează de tot, fire-ar de răsul galeriei Teatrului Național, încă ani mulți.

Domnule Goga! Cât mi-s eu de slab acuma, dar așa tot nu mi-s slab, ca să nu-mi pot rădica cuvântul măcar în scris, admirând țaria D-V. de june al națiunii, care la București ați ridicat cortina de fer, pe care interesele diplomatice au ținut-o atâta vreme zăvorită, ca să asomdă adevărată scenă, ce ni se face nouă aici, care nu mai e comedie, ci tristă realitate. D-V, ați dat o nouă notă artei noastre dramaturgice, și prin Domnul Notar ați făcut începutul unui curs de istorie contemporană a neamului românesc și ați făcut pe Bucureșteni să meargă cu toții la Teatrul Național nu numai ca să se amuzeze, ci ca să și învețe din trecutul luptelor noastre, ce este de făcut pentru viitorul neamului nostru întreg. Să trăiți Domnule Goga și să Vă trăiască și Domnul Notar mulți ani în repertoriul teatrului Național din București, până ce-i va eși sufletul de renegat din el, iar atunci să nu-l mai omoare, ci atunci să-l scoateți în adoua ediție revăzută și să ni-l aduceți aici,

că dacă s'a făcut om de treabă, când vor fi comitatele județe, poate încă să facă carieră și la noi. Și de s'o purta bine Domnul Notar, de altădată poate să avanseze la protonotar, vicișpan, sau chiar și fișpan. Atunci și Petrașcu poate cere ca sasul Zah titlul de liferant al Curții regale române, ca specialist în uniformarea jendarmilor noștri. Sau măcar i s'ar cuveni și lui ordul meritul Comercial și industrial, ca unui Român, care-i în stare să-l și îmbrace pe un rege, nu numai să-l fotografieze, ca sasul Fischer în uniformă. Dar acum văd că m'am cam amestit, deși nu-s la banchet și încep să dau bobarnaci regali, deaceea inchei și ne mai fiind la o Bancă de Asigurare imi iau voce să Vă trimt niște asigurări mult mai ieftine, dar cu atât mai bine simțite, asigurarea respectelor și admirațiunii mele, ce Vă păstrează nu în cassa Wertheimiană X, ci cu sinceritatea unei inime deschise

al d-v. vechiu admirator

Haralamb Călămar

în numele notarilor și jendarmilor

Pentru conformitate în sinceră adeziune

Ermil Borcia.

Șaguna; am avut luptători politici îndrăsneți, dar unde e un Bărnăuțiu sau un Iancu? Bărbați, cari în astfel de epoce lasă în urma lor o dungă de lumină, sunt firi senzibile, pe cari le îndrumă spre muncă vibrațiile epocii creatoare trecute sau a unui puternic talent dispărut. Puternicul talent al lui Eminescu, harfa câtor epigoni n'a instrănat-o, fără ca vre-unul să se poată ridica la înălțimea maestrului!!

Domnilor,

Am făcut această reprivire, pentru a Vă învedera mai desușit conturile unui răsărit de soare; pentru a constata împreună cu d-voastră, că azi neamul nostru românesc în drumul său cuceritor a atins o culme cu largi perspective spre viitorul său de aur. Biruința principiului național în formațiunea statelor, prăbușirea sistemului feudal și introducerea reformelor democratice, importanța în deobște recunoscută a regatului român, mulțimea jertfelor aduse ca preț de mântuire și în fine ivirea profetilor, a focurilor de pe culmi, a căror opere de artă sunt pietri unghiulare și semnaleză nouă epoci în viața unui neam. Provedința dumnezeiască în nemărginita sa bunătate a voit, ca tocmai din mijlocul nostru să se ivească bărbatul genial, care prin puterea talentului său a știut să trezească din amotire și să impună într-o armonică simțire sufletul întregului neam românesc. Acest apostol e iubitul și mult apreciatul nostru prieten *Octavian Goga*. Coborât din neamul trușă și dărz al țărănilor noștri mărgineni cu nuanțe de aristocrație, în fericită amestecare cu sufletul bun și larg al țărănilor de pe valea Târnavei, în caracterul lui Oct. Goga e sintetizată mândria specifică a neamului latin. Intocmai, ca vechii elini, cari în iubirea lor de neam pe ori ce străin îl numiau „barbar” în opoziție „ethnos”, astfel toată cugetarea și simțirea prietenului nostru e călăuzită de un singur ideal: *desrobirea și ridicarea neamului românesc în rândul popoarelor civilizate*.

Am abuzat prea mult de paciența d-voastră, și de aceea abtastu delă indicarea însușirilor specifice ale caracterului, cari se reflectează, în opera poetului Goga. Fire impetuoasă, cântăreț luptător el militează pentru biruința principiului: *prin cultura la libertate*. Pătruns de această credință, era numai natural, că să-și îndrepte privirea și pașii spre emporiul de cultură al neamului românesc. La noi se răspândise legenda, îndreptățită sau ba, nu discut, — că un mare bărbat de stat din regatul liber ar fi zis: „*vrem Transilvania, dar fără transilvăneni*” — atât eram de coborâți în ochii lor. Poetul O. Goga a trecut Carpații — dar nu cu cereri de milostenie — ci cu gând de cucerire... și în scurtă vreme i-a cucerit, cu opera sa literară, depuse în cele trei volume de poezii, dintre cari cel dintâi a fost premiat de Academia Română. Pe urmă într-o operă dramatică a încremenit un colț de Ardeal, pe care apoi l-a pus în mișcare pe scena teatrului național din București. Prin intuiția plastică și adâncă a lucrurilor, prin interpretarea desăvârșită a artiștilor dela Teatrul național, acțiunea din „Domnul Notar” trezește în privitori senzația realității. Lumea se emoționează, plânge, ride, aplaudă; strigă, isbucnește în cântece vitejești, autorul e aclamat și purtat pe brațe, drept întriparea acelu vis neîmplinit, de lalea căruia „ne-au răposat și moșii, și părinții”. Triumful prietenului Goga e sărbătura unității culturale a neamului românesc. Iată un artist mare, ieșit din poporul nostru, prin opera căruia vom putea intra în hora neamurilor culte.

Să trăiască la mulți ani!

După toastul dlui Triteanu a urmat protopopul dela Săliște, d. *Dr. Ioan Lupas*, un vechiu și intim prieten al poetului.

Discursul dlui Dr. Ioan Lupas.

Domnilor!

Dați-mi voie, ca după discursul avântat al fratelui Triteanu, să rostesc un cuvânt în numele prietenilor sinceri, ai sărbătoritului, în numele prietenilor, cari doresc să ridice importanța operei lui la locul ce se cuvine unei opere de valoare neperitoare, ca expresiunea unor înalte idei morale și naționale, care prin acordurile puternice a su-

nat ca o trâmbiță de alarmă, menită să trezească la viață nouă sufletul unui popor întreg.

Nu doresc să continuu în aprecierea valorii artistice a operei create de amicul nostru. Mi-a revenit datorita numai, ca în numele celor mai sinceri prieteni ai lui Goga să rostesc și eu un cuvânt. S'ar părea, că e lucru ușor a vorbi despre un prieten, și totuși nu e așa. Cred, că veți înțelege, că ori când este vorba despre un prieten iubit din copilărie, nu ne putem reține revărsarea sentimentelor, nu ne putem îngădi în marginile obiectivității, căci precum nu este posibil să iubești pe cineva obiectiv, tot astfel nu este posibil nici să vorbești obiectiv despre acela asupra căruia se concentrează toate razele dragostei noastre. În aceste momente de sărbătorire se trezesc multe amintiri, ce ne leagă de momentele petrecute din cea mai fragedă vârstă.

Cu drag îmi aduc aminte de curtea lui Iosif preotul dela Rășinari, unde am avut ocazie să petrec frumoase seri în mijlocul familiei preotului Iosif, și unde cunoștințele literare se sorbeau aproape la fiecare prânz și cină deodată cu lingura de zamă.

Atmosfera aceasta atât de intelectuală și curată a casei preoțești, a fost leagănul, în care s'a dezvoltat talentul puternic al amicului nostru. Numai așa se explică, că din casa aceasta a putut să iasă un geniu adevărat al neamului nostru, care este mărît și înălțat astăzi de toată suflarea românească.

Ce cale de înălțare triumfală este aceea, pe care a reușit s'o parcurgă Goga din modesta chilă studentescă din Zeughofplatz până la cele mai înalte trepte de ordin cultural și politic, în literatură și publicitate, urmărit de dragostea înțelegătoare a celor buni, încunjurat de strălucire și însoțit de stima și iubirea colegilor săi.

În sufletul amicilor lui, în sufletul aceluia, pe care luptele aprige ce le-a purtat cu avânt tindesc, ne-a făcut înțelegători deplin ai poetului, se deschide acum un semn de întrebare și cere un răspuns. Mi se pare, răspunsul corect este, că drumul lui de triumf se datorește împrejurării, că prietenul nostru a fost un om al ideii, un luptător cu credință tare în dreptatea și sfințenia idealului nostru național, un luptător neînfricat, pe care n'a putut să-l abată din drumul său nici o coaliție înghebată de interese egoiste, cari deseori reușesc să sugrumă câte o pornire nobilă, să pună stavile în mersul spre biruință al unei idei, cum s'a părut chiar un moment, că ar fi zădărnicit și lupta lui Goga pentru intelectualizarea tuturor manifestațiilor vieții noastre publice, pentru procesul atât de firesc al primenirii, pentru întronarea virtuții, a meritului și talentului real, acolo, unde fuseră instalate alte însușiri.

Această luptă pentru idee — mi se pare — își are acum un loc de popas, de biruință, trebuie să fie un moment de reculegere și de satisfacție, căci o idee nu se poate sugruma, nici smulge din sufletul nostru și nici o piedecă nu o poate opri în mersul ei triumfal. Ea trebuie să ajungă la biruință, când puterea de viață a ei se manifestă cu atâta tărie și când energia, cu care e susținută, este mai puternică decât ori ce coaliție de interese.

Un alt poet tânăr al Ardealului, Iosif, a spus, că poeziile sunt lacrimile poetului, lacrimi, cari se prefac în mărgăritare, purifică inima cetitorului și împodobesc literatura națională a unui popor.

Eu știu, că însuși Goga a avut câtăva vreme această concepție a poeziei, însă a părăsit-o în momentul, când a simțit, că poporul acesta are lipsă de astfel de mărgăritare, cari să fie cristalizate din lacrimile tuturor, din lacrimile de suferință și din nădejțile de mai bine ale unui neam întreg. De aceea din an în an pătrunde tot mai mult în scrisul său concepția militantă, concepția dinamică, din care au răsărit mărgăritare, ce strălucesc, ca un foc aprins pe culmi, sună ca niște fanfare de luptă pentru toți Români și cu inima la loc, a răsărit poezia lui viguroasă și proza fulgerătoare cu ajutorul cărora a reușit — am putea zice, că a reușit sub raport moral și cultural — să clatine granițele. (Așa-i! Aplauze).

Pe aripa geniului său a reușit să ducă crâmpie din Ardealul nostru în centrul țării românești. Astăzi, când însuflețirea curată a neamului se aprinde și isbucnește la reprezentarea piesei lui Goga, — ne va ierta, cred, ori cine, că vrem să avem și noi o părțică măcar din bucuria sărbătoritului nostru prieten.

Noi nu vrem astăzi să-l laudăm, căci lauda lui o vestește toată suflarea românească. Noi ne bucurăm, că l'am regăsit și dorim să ne regăsim cât

mai des în cercul nostru de prieteni. Inchei cu dorința că această glorie tânără și curată a Ardealului românesc, acest fecior al lui Iosif preotul să poată adăuga și spori salbele de mărgăritare înșirate până acuma în volumele sale din lacrimile de suferință și din visurile de isbândă ale poporului nostru și să poată trezi și în sufletele cele mai chinute de îndoială „scânteia dzească” din focul sfânt al dragostei de lege, ce prin potopul veacurilor negre, ne-a luminat cărările pribegie. — Dumnezeu să-i ajute! (Trăiască!)

După d. Lupas se ridică simpaticele protopop dela Bălgrad (Alba-Iulia) d. *Ioan Teculescu*.

Discursul dlui protopop Ioan Teculescu.

Domnilor și fraților!

Când mă gândesc la numele ultimei creațiuni a poetului nostru, înțeleg perfect darea de seamă despre măreția banchetului, despre ovațiile ce i s'au făcut poetului nostru la București și atunci îmi vine mai bucuros să tac.

Se spune, că a fost torturat iubitul nostru poet cu multe vorbiri, ce i s'au ținut acolo, Nu știu, cu ce scop s'a scris așa despre manifestațiile dela București, al căror centru a fost Goga. Se știe însă, că vorbăria multă te satură și dacă totuși momentul îmi dictează să rostesc câteva cuvinte, la aceasta îmi dau oarecare drept înșas piesa reprezentată: „Domnul Notar”. Se spune aici despre Bălgrad, despre Alba-Iulia și mai multe alte comune, toate din cercul meu.

Domnilor și fraților! Este foarte mult aceea, ce s'a scris și s'a vorbit la frații noștri de dincolo. Multe de toate s'au vorbit și scris despre soarta noastră a Românilor de aici. Ni s'au dat și până acum nespuse semne de dragoste și de iubire. Acum deodată a venit poetul Goga cu „Domnul Notar” și atunci după multe, ce s'au spus fraților de dincolo, ei nu s'au mai mulțumit cu iubirea, ci i-au făcut lui Goga o manifestatiune, ca unui adevărat rege, un rege al gândirii. Pentru ce? Pentru că d. Goga cu ingenioasa sa producție a nimicit multe păreri greșite, ce-și formaseră mai înainte ai noștri despre noi, așa încât într-o vreme s'a auzit și vorba: Da, vrem Transilvania, dar fără Transilvăneni! D. Goga însă prin măreția penei sale a închis un petec din Ardeal și l'a pus pe scena teatrului național din București, iconă vrăjită a vieții de pe plaiurile noastre. Și atunci au venit frații de dincolo să ne cunoască din intuiție directă poporul. Și astăzi toți Români cei alesi ne pot câștiga dincolo cinste și dintre puținii a'eși cel dintâi este poetul nostru Goga. (Trăiască! Urle prelungite).

Nu mai vorbesc despre cuprinsul piesei, nu mai vorbesc despre caracterele persoanelor din ea, dar totuși mă opresc un moment la text și zic și eu, că a răbdat bietul țaran Borza și necredința și înșelătoria și nedreptatea, dar n'a răbdat să-i batjocurească legea. (Așa-i!) Culpă durerii, a furiei, a mâniei l'a ajuns atunci, când notarul i-a biciuit icona, la care s'a închinat.

Aceasta spune mult. Nu am cu cuvinte să exprim aceea ce spune momentul acesta; negreșit feciorul popii Iosif a știut-o spune în modul cel mai potrivit. Am înțeles din spusele lui, că noi avem datorința să grijim de acea lege românească, pentru că legea aceasta ne este viața noastră și de se va atinge cineva de lege, acela își va primi pedeapsa cutezantei sale. (Așa-i).

Eu am fost foarte satisfăcut cu încheierea ce o dă poetul acțiunii sale dramatice, și cu înțelesul ce ni se suvereză din piesă, că până când la neamul nostru este curată simțirea și adevărată dragostea de lege, chiar din sinul lui de se vor găsi uscături și renegeți, o astfel de creatură ca Notarul se va răsbuna el pe el (Așa-i! Bravo!)

Domnilor și fraților! Noi suntem datori să mulțumim pentru aceasta iubitului nostru poet și să-i dorim să meargă tot înainte încununat de succese tot mai mari și s'ajungă o zi, care noi o știm, că trebuie să urmeze după patimi. Dorim s'ajungă să cânte odată după cântare pătimirii și ziua învierii neamului nostru. (Trăiască! Aplauze, Aclamațiuni. Trăiască Goga!)

După aceasta d. *Dr. S. Dragomir* dă ceterire multelor telegrame de felicitare, sosite la

adresa poetului și a dlui Ioan I. Lăpădatu, care a ostenit mai mult pentru organizarea banchetului. Cele aproape o sută de telegrame sosite din toate părțile țării au făcut o impresie puternică asupra tuturor. În special au fost remarcate multele aderențe sosite din nordul Ardealului și din unele centre crezute aproape moarte ale țării noastre. Telegrammele acestea au fost cea mai vie dovadă, că întreaga suflare românească din țara noastră înțelege cel puțin tot atât de mult opera literară și națională a lui Goga, ca frații noștri din țară. E o solidaritate națională minunată, care ne dă nădejdi pentru viitor....

După multele aplauze care au acoperit cetirea telegramelor, între nesfârșite aplauze se ridică sărbătoritul poet și cetește următorul discurs, care se poate pune alături de orice a scris până acum iubitul nostru cântăreț.

Discursul dlui Octavian Goga.

Domnilor!

Când mă văd în mijlocul dv., inima mi-e stăpânită de sentimentele unei emoții, care nu mă încearcă decât la pragul casei părințești. Văzându-vă pe D-v., am senzația, că am venit acasă, simt în jurul meu plutind căldura unei intimități familiare, mă simt reintegrat sufleteste între ai mei.

Cum stau așa și trec cu ochii preste fețele D-v., văd par'că mai limpede rețeaua ascunsă a sufletului meu, cum s'a urzit dela început și până astăzi. Această întâlnire a noastră îmi trezește senzații retrospective; momentele, pe care le petrecem acum împreună, îmi dau impresia unui popas în sușul pe un munte. M'am oprit și întorc ochii înapoi. Văd departe, tot mai departe, până în anii senini ai copilăriei. Pe drumul, care se pierde în vale, drum greu, plin de cotituri și semănat cu destui bolovani, mă văd urcând alături de D-v., vă văd pe cei mai mulți, sub ochii cărora mi-am plimbat cele dintâi năzuinți ale sufletului. De aceea mă năvălesc amintiri acuma, visuri, cari au murit pe drum, gânduri, cari s'au risipit pe la cotituri. Și așa pe rând, clipă de clipă, din cuvintele D-v., cari s'au spus și din mulțimea frământărilor mele, cari nu se pot spune, mi se reconstruiește pentru moment mozaicul întreg al unei vieți, din ziua, când am trecut întâia oară cu căruța dumbrava Rășinarului și până astăzi, când am văzut lumina rampei la București....

Aceste două ciasuri deci, cât stăm alături, taie valuri adânci în sufletul meu și ca ori ce revedere sunt un prilej de cercetare a conștiinței, un prilej de spovedanie în fața propriului tribunal de simțire.

Domnilor! Stând acum și privind în mine însu-mi, înțeleg tot mai bine, că sentimentul de intimitate familiară a acestor clipe, purcede din înrudirea tainică, care ne leagă pe noi toți într'un mănunchiu. Suntem una, același aluat, același suflet, revărsat în mii de particule. O mare întinsă încheagată din înfrățirea miliardelor de picături. Câte o undă e mai domoală, câte un val se ridică mai sus la suprafața apei, dar toată mișcarea aceasta se pornește din unul și același rezervoriu de energie latentă.

Acest rezervoriu al nostru este conștiința noastră națională. Suntem cu toții pătrunși de ideea, că noi pe acest pământ avem datoria să desrobim și să păstrăm neștirbit un colț de umanitate cu aspectele lui particulare. Suntem convinși, că sufletul acestui neam al nostru este un accent prin care se completează

universalitatea de simțire a omenirii și că oricine ar tinde la desființarea noastră, trebuie pedepsit în numele ordinii morale eterne, trebuie pedepsit, ca un tâlhar al evoluției umane. (Așa-i! Aprobări puternice.)

Domnilor! Pe această credință se întemeiază etica sbuciumărilor noastre. Noi o slujim deopotrivă, fiecare după puterile lui. Indrumările ei trebuie să ceară cuvânt și în arta care deschide totdeauna drumul primenirilor omeniești. Aceasta m'a îndemnat să caut a închege între altele o lucrare dramatică, care să reoglindească, intrucât îngăduie limitele artei, realitatea vieții dela noi. Am dus deci la București un colț de Ardeal, cu luminile și umbrele lui.

E datoria celor chemați să lămurească rostul artistic al operei mele. Pe mine de astădată mă preocupă o chestiune de alt ordin. Este, domnilor, chestiunea unității sufletesti a poporului nostru, care mi s'a lămurit definitiv cu acest prilej. Petecul din Ardeal, domnilor, pe care l'am dus la București, a smuls și acolo aceleași note de dragoste sinceră, ca aici la noi acasă. Țăranul nostru, legat de pământul lui, a stărnit aceeași simpatie și milă, renegatul cu măruntaiele putrede a stărnit aceleași deslănțuirii de scârbă, preotul, vrednic reprezentant al tagmei, a fost privit cu venerație, ca și la noi. Lucrarea mea, care căuta să prindă într'un mănunchiu o serie de tipuri reprezentative ale vieții din Ardeal, a găsit drumul la inima fraților noștri din țară și am satisfacția, că Mitruț al meu, bietul nostru țăran năcăjit, e acolo pe malul Dâmboviței la el acasă.

Această satisfacție e superioară unei bucurii trecătoare de autor. Prin această înțelegere desăvârșită a unei lucrări de caracter local, regional, se desface învățământul hotărâtor pentru conștiința noastră publică, că neamul nostru de pretutindeni, deși întretăiat de atâtea graniți meșteșugite, are un singur trup și un singur suflet.

Țin să relev și în fața D-v. acest mare adevăr, care ni s'a accentuat cu atâtea tărie din acest prilej, această conștiință a unității noastre sufletesti, care trebuie să ne fie cel mai puternic razim în lupta ce o ducem aici pe pământul nostru pentru câștigarea drepturilor ce ni se cuvin.

Sprîjiniți pe acest adevăr, noi ne dăm seama, că orice lovitură, aplicată în orice parte a acestei unități, se repercutează asupra întregului trup și trezește același durere. Sprîjiniți pe acest adevăr noi trebuie să avem o nouă interpretare a demnității naționale, a idealului pentru ziua de mâine, o mai puternică conștiință a propriei valori.

Indrumați de acest adevăr noi vom ști da răspunsul cuvenit tuturor acolora — firea-ar străini, sau fire-ar de ai noștri, — cari ar crede, că pot face târg ieftin cu problemele de existență ale unui popor.

Cu sufletul întărit de puterile, pe care ni le dă acest învățământ, privim noi astăzi pulsul agitat al istoriei universale din jurul nostru și avem mai mult ca oricând încredere în viitor.

Permiteți-mi să văd în întâlnirea noastră de astăzi sărbătorirea acestui prețios învățământ, care lărgeste perspectivele orizonturilor unui popor luptător.

Vă mulțumesc domnilor! Să trăiți la mulți ani.

(Trăiască, Vivat, Aplauze, Aclamări).

Seria toastelor „oficioase” o încheie d. asesor N. Ivan.

Discursul dlui Nicolae Ivan.

Domnilor!

Dați-mi voie, ca înainte de toate să mulțumesc inteligenții române din localitate și fruntașilor din provincie cari au venit să manifeste împreună cu noi dragostea, ce o avem față de dl Goga.

Eram datori domnilor, ca să manifestăm această dragoste față cu un bărbat, care a purtat cu cinste numele Transilvaniei pe malurile Dâmboviței. Eram datori să-i dăm și noi tributul nostru de recunoștință pentru aceasta și să-l încurajăm în drumul lui, pentru că drumul lui triumfător este drumul, care ne duce și pe noi cu gândul, ca odinioară să triumfăm și noi în numele unității de cultură și de conștiință națională.

Și manifestația de astăzi este semn, că noi înțelegem talentul, este semn, că știm să recunoaștem munca, și este și un semn, că poporul, care poartă în sulețul său o comoară nepus de mare și nepretuită, precum este ideea unității noastre sufletesti, știe să aprecieze după merit bărbatii luminați ai săi.

Și de aceea țin eu, ca să vă mulțumesc, pentru că pentru Goga va fi ici colo un nou îndemn de muncă și aceasta va fi pentru el un nou îndemn de a purcede tot mai departe pe calea pe care a apucat. (O voce: Trăiască literatura dramatică!) ridicându-se peste toți acei scriitori, cari cu măiestrie au purtat condeiul. — fie ei din Transilvania, fie din România. De aceea eu țin, că manifestația aceasta de astăzi a fost o datorință, care trebuia să ni-o facem, pentru ca să arătăm și celor de dincolo, că frații lui Goga totdeauna cu toată dragostea sufletului știu să recunoască talentele și meritele lui.

Eu domnilor pe Goga îl cunosc de mulți ani. Mi-a fost elev, tatăl său mi-a fost un foarte bun prieten. Eu am ținut și țin la el nu numai din respectul față de această considerație, ci și pentru cinstea datorită poetului și neamului nostru și acest respect să îl păstrăm cu toții în totdeauna. (Trăiască! Trăiască Goga!) Cu această închei partea oficioasă a convenirii noastre mulțumindu-vă încă odată tuturor.

După d. asesor Ivan a urmat părintele Emilian Cioran, preot în Rășinari, satul natal al lui Goga. Părintele Cioran îi aduce lui Goga omagiile consătenilor săi, mândrii de un astfel de fiu, care a dus idealurile mari ale neamului nostru cu un pas uriaș înainte. Goga se coboară din acea veche familie de preoți rășinari, care a dat neamului nostru patru generații de cărturari, începând cu bătrânul Sava Popovici-Barcianu și încheiând cu ilustrul sărbătorit de astăzi, căruia îi urează sănătate și putere de muncă până la adânci bătrânețe.

Părintelui Cioran îi răspunde d. Goga. Noi Români de pe aceste plaiuri nu suntem în situația fericită de a avea țară. Noi avem numai sat. Satul e pentru noi totul. Și când vede acum, la un prilej atât de mare, înaintea sa pe reprezentanții satului său (în fața lui Goga se așezau la masă preotul din Rășinari, primarul (țăran), un alt țăran fruntaș și doctorul din Rășinari) își aduce ca prin farmec aminte de tot ce i-a picurat în suflet satul său din cea mai fragedă copilărie până astăzi și dorește ca toate sufletele românești să rămână vecinic sub vraja poeziei satului lor și sub puterea dătătoare de energie tot mai nouă a lui. Inchină pentru satul său natal și dorește ca să vie cât mai curând vreme în care să nu mai avem numai sat, ci și țară.

Cuvintele acestea, pline de duioșie și de speranțe, au fost acoperite de ovații și de aplauze zgomotoase. A urmat apoi o scurtă pauză și pe urmă a început partea neoficială, care a durat până la miezul nopții.

Mai întâi s'a cetit un foarte hazliu „Act notarial” al umoristului nostru Haralamb Călămăr. „Fiind bolnav din cauză de morb” și neputând lua parte la banchet, H. Călămăr a trimis un act notarial, prin care aduce poezii lui Goga omagii din partea notarilor și a jandarmilor atât de mult apreciați în piesa dlui Goga. Cetirea acestui act a produs multă ilaritate. (Il reproducem la foileton).

S'au cetit apoi „Grăurile ardelenesti” din Menu-ul dela banchetul din București, dat în onoarea dlui Goga, în care se cuprind câteva momente admirabil prinse din programul și durerile întregului suflet românesc. Apoi s'au cântat cântece naționale cu o însuflețire din ce în ce mai mare... Era o atmosferă de viață sufletească cum numai în clipe mari se întâlnește.

Sărbătorirea lui Goga nu e numai sărbătorirea triumfului unui om, ci sărbătorirea triumfului unei idei mari care a pus stăpânire pe toate sufletele românești de pretutindenea. Simțim cu toții cum se apropie ziua acelei „drepte sărbători” cântată de poet...

Pentru toate acestea, Ție, poete:

*Cuvine-se hirotonirea
Cu harul cerurilor Ție,
Drept vestitorul apostol
Al unei vremi ce va să vie!*

Correspondent.

Telegramele de felicitare.

Publicăm aici și telegramele pe cari le-a primit d. Goga cu prilejul sărbătoririi lui din Sibiu.

Arad. — Cu sufletul sunt și eu la banchetul ce se dă în onoarea Ta. El se dă în onoarea națiunii noastre. Să trăiești. — Goldis.

Budapesta. — Ne asociem cu tot avântul sufletelor noastre la sărbătorirea întâului dramaturg al Ardealului. — Societatea academică „Petru Maior”.

Satu-nou. — Românii din părțile Panciovei felicită pe poetul Goga, trezitorul celor cu sentimente adormite. Trăiască spre fală și idealul nostru. — Petru Stoica, Dr. Alexandru Birescu.

Orăștie. — Cântând, ne întărim, cântând ne mărim sufletește pentru ziua cea mare, care o pregătește opera poetului. — Reuniunea română de cântări.

Dej. — Garda tinerilor, după strălucitele succese, cu însuflețire nemărginită stă la dispoziția generalului Octavian Goga, în luptele pentru conservarea noastră națională. Trăiască bunul nostru prieten și falnicul conducător, Goga! — Dr. Iosif Boca.

Bistrița. — Prin literatură trăiește și se înalță neamul, trăiască poetul Goga! — Dr. Tripou.

Deva. — Noi, atât de des atinși de crivățul duhului domnilor notari, noi, copiii pătimirilor dela urne, mărim pe cel, ce a săpat în stâncă suferința noastră de neam și a creat prototipul vesperilor dela alegeri. — Românii din Deva.

Viena. — Salut cu căldură și admirație pe întru-chipătorul suferințelor și aspirațiilor neamului. — Dr. Sturza.

Abrud. — Rog talmăciți dlui Goga salutul călduros și recunoștința sinceră a Românilor din Munții Apuseni din prilejul succesului său frumos și de mare însemnătate. — Dr. Laurențiu Popp.

Cohalm. — Luăm parte sufletește și noi la sărbătorirea lui Goga. Pentru Românii din Cohalm și jur: — Bercan, protopop.

Alba-Iulia. — Sărbătorim împreună cu Dv. pe cântărețul pătimirii noastre. — Dr. Fodor, Dr. Pațiția, Dr. Mirza, Dr. Cornel Muntean, Dr. Zaharie Muntean, Dr. Popp, Bogdan, Sava Gligor, Pațiția, senior.

Lipova. — Sufletește fiind între Voi, aderez la omagiul adus poetului și luptătorului Octavian Goga. Trăiască poetul și frații, cari i-au apreciat opera. — Dr. Aurel Cioban.

Timișoara. — La sărbătorirea dlui Goga se alătură întreaga societatea românească din Timișoara și Te rugăm a-i talmăci omagiile noastre pentru eminentele servicii aduse cauzei românești. Dorim, ca succesul „Domnului Notar” să-i fie numai o frunză din cununa de lauri, ce i-o împletește neamul românesc. — Dr. Cosma, Carabășiu, Dr. Adam, Dr. Mezin, Dr. Crăciunescu, Dr. Do-

boșan, Dr. Crăciun, Dr. Balta, Dr. Cioban, Dr. Bogdan, Marcu, Piso, Miculescu, Ardelean, Dr. Farchescu, Dr. (Indescifrabil), Dr. Preda, Mosorca, Olariu, I. Bandu, Lepa.

Dej. — Recunoscători de cineasta ce aduce neamului, felicităm autorul „Domnului Notar”. — Dr. Dozse(?).

Bistrița. — Asociindu-ne celor ce înțeleg strigătul vremii despre afirmarea conștiinței naționale, felicit pe autorul dramei: „Domnul Notar” și salut pe cei ce manifestează pentru el. — Protopopul Pletosu.

Orăștie. — Meseriașii români din Orăștie exprimă recunoștința poetului, care prin opera sa literară accelerează realizarea idealului nostru comun. — Cristea președinte.

Făget. — Sărbătorile noastre sunt sărbătorile întregului neam românesc. Salutăm cu mândrie pe falnicul erou al luptei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor. — Pentru Românii făgetani: Dr. George Gârda.

Grăție. — Românii Orăștieni se alătură fericiți la sărbătorirea cântărețului pătimirii noastre. — Dr. Vlad, Dr. Sglimbea, Moța, Dr. Papiu, Dr. Boca, Cristea.

Lugoj. — Admirăm și sărbătorim în sufletul nostru succesele obținute de distinsul și iubitul nostru poet O. Goga. Trăiască la mulți ani spre bucuria întregului neam. — Dr. George Popovici, Dominic Rațiu, Dr. Galici, Crăinicescu, Lupu, Secoșan.

Reghinul-Săsesc. — Stimă și recunoștință poetului nostru Goga pentru înălțarea prestigiului națiunii române. La mulți ani! — Românii din Reghin: Dr. Ioan Popescu, Iosif Popescu.

Hațeg. — Celui care a știut să întru-chipeze cu adevărat durerile neamului, vestind lumii vrednicia lui de viață, lui Octavian Goga îi trimitem întreaga sufletelor noastre dragoste. — În numele Românilor hațegani: Dr. Bontescu, Dr. Aurel Fulea, Dr. (Indescifrabil), Dr. Ioan Hăca, Ana Ilieș, Ioan Vaslu, Ludovic Mesaroș, Ioan Budiu, Livia Badiu, Victor Popp, Aurel Eliu, Pompei Popescu, Fabiu Bontescu, Paul Oltean, Dora Dr. Bontescu.

Făgăraș. — Românii făgărașeni entuziasmați de marele succes al „Domnului Notar” trimit călduroase felicitări poetului pătimirilor noastre și se asociază la sărbătorirea lui. — Popa, vicar; Borzea, protopop; Dr. Șerban, Dr. Șenchea, Dr. Vasu, Dr. Pandrea, Dr. Popescu, Dr. Prălea, Jiga, Dejenar, Toma, Dârlogea, Delean.

Săsebes. — Poetului pătimirii noastre, Octavian Goga, salutor dintre ai noștri între noi, îi trimitem calde salutări. — Inteligența română din Sebes.

Foiteșdea. — Salutăm cu drag pe campionul vrednic și mândru al culturii noastre rom. sărbătorit azi în Sibiu, și dorim autorului „Domnului Notar” să trăiască la mulți ani. — Despărțământul Nochrih al Asociațiunii: Petrescu, director.

Telna. — Din prilejul sărbătoririi prilejite iubitului nostru poet Octavian Goga, când Românii de pretutindenea tresaltă de bucurie, Vă rugăm a exprima și în numele nostru stîmna și venerația, ce-i datorăm. — Petru Cirea, Victor Muncuș, Valeriu Suciu, Dr. Ștefan Oniga, Ioan Lupșan, notar; Antoniu Gligor, subnotar; Maximilian Jurca, Dr. Aurel Șerban, Ioan Medrea, Români dela poalele munților.

Șimleu. — Ajute Dumnezeu ca acordurile produse de „Domnul Notar” în inimile fraților de dincolo să fie preluatul la concertul ce va trebui dat cât mai curând de întreg neamul nostru. Trăiască pregătitorul concertului, autorului „Domnului Notar”. — Șimleeni.

Câmpeni. — Omagiile noastre edificatorului unității noastre naționale, marelui Goga. — Românii din Munții Apuseni.

Crasna. — Felicit pe talmăcitorul suferințelor noastre. — Dr. Augustin Pinteș.

Dicioșanmărtin. — Sărbătorim și noi în sufletul nostru pe distinsul fiu al neamului românesc, Octavian Goga, care cu atâta măiestrie a știut să ducă pe scenă câteva momente reale din suferințele noastre. — Simion Călușiu avocat, Dr. Virgil Rades avocat, Dr. Marcian Călușiu avocat, Laurențiu Pascu protopop, Anastasiu Beșă dirigentul filialei „Albina”, Dr. Emil Folca avocat, Victor G. Maior director de bancă, Constantin Mușlea funcționar la „Albina”, Ilie Revu practicant la „Albina”, Ioan Todoran funcționar la Albina, Nicolae Frâncu preot, Victor Herman funcționar la „Albina”, Alimpite Cucecean cancelist, Aug. Chețan preot, Nicolae Popa funcționar, Petru Semargitean preot, inv., Victor Pop preot, Vasile Debău preot, Dr. Preda avocat, Vasile Pop casar la „Vulturul”, Nicolae Platon paroh, Dr. Onoriu Cismașiu cand. adv. Augustin Folca preot Iulius Anca comerciant, Danilă Boila comerciant, și încă 8 subscrieri.

Caransebeș. — Felicităm la succesele strălucite. Cele multe înainte. — În numele multora: Dr. Barbu.

Dej. — Binevoitii a împărtăși urările de bine și călduroasele noastre felicitări falnicului nostru conducător și marelui poet Goga pentru serviciile prețioase făcute neamului românesc. — Russu Simion, Dr. Iosif Boca, Ioan Anca, Mihai.

Brașov. — În chimbale binesunătoare, cu stălpări de finice întimpin pe sărbătorit, Pronia să-Ti dăruiască zile multe de sărbătoare. — Patriarhul.

Mercurea. — Reuniunea femeilor române întrevede în succesul lui Goga fericirea fiilor lor. Trăiască! — Biuroul.

Lugoj. — Poetului laureat, care asemănat fulgerului luminează orizonturile viitorului nostru, stimă, dragoste și admirație. — Tinerimea română din Lugoj.

Mercurea. — Goga e identificat cu cultura poporului român. Inflorescă. — Biuroul desp. Astei, Mercurea.

Mercurea. — Biruința lui Goga e biruința neamului. Trăiască să-și vadă visul împlinit. — Vamul(?).

Mercurea. — Drama lui Goga curmă drama seculară a poporului român. Trăiască! — Reuniunea de cântări și teatru Mercurea.

Murășosorhei. — Marelui luptător omagiile noastre. — Vancu, Manea, Bucur, Comanescu, Henteș funcționar la Albina.

Dobra. — Astăzi prăznuim și noi împreună cu toți cei buni ai neamului. Omagiu autorului piesei „Domnul Notar”. — Morariu, Leșnican, Petrovici, Herba, Trif, Babes, Ianeș, Georgevici.

Beius. — Asistăm și noi cu sufletul la serbarea de azi, ce este preluatul marilor serbări de mâne. Trăiască înaintemergătorul Goga! — Pentru Românii din Beius și jur: Viora din Bihor, Hortenzia Pagubă, Veturia Lăpădatu, Elina Ardelean, Dr. Ioan Ciordas, Dr. Gavril Cosma, Dr. Constantin Popovici, Moise Popovici, Ioan Ardelean, Cornel Palladi, Dr. Augustin Ciavici, Dr. Nicolae Bolcaș, Lazar Huș, Petru Popovici, Cornel Neagu, Dr. Cornel Papp, Dr. Ioan Cosma, Dr. Faust Sălăgian, Cornel Foltuțiu, Vasile Ștefanică, Dr. Constantin Pavel, Dr. Alexandru Hubu, George Ardelean, Ioan Rusu, Vasiliu Pap, Ioan Bogdan, Victor Borcan, Petru Ciuhandu, Terentiu Popovici, Ioan Petra, Paul Thechar.

Caransebeș. — Salutăm cu entuziasm sărbătorirea marelui nostru poet Octavian Goga. — Dr. Nicolae Ionescu, Dr. Alexandru Morariu, Dr. Coriolan Grădinaru, Dr. George Labonțiu.

Mercurea. — Felicit pe Goga pentru triumful „Domnului Notar”. — Dr. Schiau.

Alba-Iulia. — Trimitem sincerile noastre felicitări mult iubitului nostru poet Goga. — Reuniunea economicilor și meseriașilor din Alba-Iulia.

Brașov. — Deși absent cu trupul, în inima mea serbez cu sibienii pe iubitul nostru poet Goga. — Mateiu Voileanu.

Brașov. — Trăiască Octavian Goga, autorul „Domnului Notar”, talmăcitorul ilustru al suferințelor noastre. — Românii brașoveni: Dr. Vasile Săltu, Ioan Prișcu, Dr. Nicolae Stînghe, Dr. Alexandru Vaida Voevod, George Dima, Dr. Tiberiu Brediceanu, Urmează subscrierile întregului corp profesoral, ale corpului învățătoresc, funcționarilor și încă 87 subscrieri.

Mercurea. — Succesul lui Goga ne măndrește și pe noi frații și surorii ardeleni. — Agnes Dr. Măcelar.

Beius. — Cu drag aducem omagiile noastre celui sărbătorit. — Ana Popp, Maria Cosma, Georgina Popovici, Veturia Lăpădatu.

Viena. — Omagii, admirație și recunoștință adoratorului nostru poet Goga! — George Vitencu, preș. Clubului rom.

Viena. — Salutăm cu bucurie sărbătorirea iubitului poet Goga, carele prin arta sa netezește calea progresului spre unitatea noastră culturală și solidaritatea națională. — Colonia română din Viena.

Tășnad. — Iată minune mare! Noi cari ne cunoaștem notarii noștri, să adorăm și un notari, pe al lui Goga! Trăiască făcătorul de minuni. — Românii adunați în Tășnad: Păteășu, Coroian, Dr. Oros, Mureșian, Cupșa, Coblea, Trușă, Molnar, Mureșian, Aciu, Lobonțiu, No-diș, Toișiu, Cosmuța, Tigărean, Măreș, Tilio, Green, Ardelean, Kis, Sfura.

Chișineu. — Trăiască autorul „Domnului Notar”. — În numele alegătorilor români din cercul electoral Chișineu: — D. G. Popovici, A. Botișiu, T. Guiu, I. Sent, T. Menetea, Dr. Adrian, E. Popescu, Dr. Ardelean, G. Adam, P. Rusu.

Bistrița. — Satisfăcuți de mângăierea, ce ne-a adus succesul piesei: „Domnul Notar”, felicităm pe autorul

și pe toți cei ce manifestează pentru el. — Inteligența română din Bistrița.

Buteni. — Salutăm pe cântărețul pătimirii noastre și dorim și noi strălucite succese, ca cu „Domnul Notar”! — Românii din Buteni.

Jibău. — Felicităm din toată inima pe bardul durerilor noastre naționale. — Românii din Jibău și jur.

Mercurea. — Omagii și recunoștință lui Goga, înălțătorul neamului! Vivat! — Reunuirea meseriașilor, Mercurea.

Hunedoara. — Marelui Goga arătăm sentimentele noastre de admirație. — Românii din Hunedoara.

Sighetul Marmăției. — Serbătorim împreună cu frații Sibieni pe marele poet al neamului și autorul piesei „Domnul Notar” și-l rugăm să primească expresia sentimentelor de adevărată iubire dela Români maramureșeni. — Românii din Sighetul-marmăției.

București. — Sărcăleanu și cu mine urează poetului Goga o continuă ascensiune spre culmile mândriei și ale artei românești. — Stere.

Cernăuți. — Aduc prinos de dragoste și admirație poetului Goga. — Alexiu Procopovici.

Blaj. — Mă asociez la sărbătorirea triumfului geniului ardelean în metropola culturii române. Trăiască Goga. — Profesor Precup.

Blaj. — Ne alăturăm cu însufletire și cu drag celor cari preamăresc geniul marelui artist Goga, sărbătorind astfel triumfuri cu adevărat naționale. — Cassiu și Iuliu Maniu.

Viena. — Sărbătorim sufletește în Goga cea mai puternică manifestare a conștiinței naționale, pe care ne-a dat-o vreodată neamul nostru în Ardealul Ungariei. — Români Junii.

Petroșeni. — Rugăm talmăciți lui Goga sărbătoritului felicitările și grațitudinea noastră pentru nepilduitele succese artistice și politice. Li urăm triumfuri similare în viitor. — Preotul Stanca, preotul Dr. Mioc, Dr. Olariu, Dr. Pocol, Dr. Pușcariu, Drăgănescu.

Sassebeș. — Suntem fericiți de succesele tale. Îți dorim glorie tot mai mare. — Dr. Stanca.

Sânmiclăușul-mare. — Din „prilejul sărbătoririi autorului „Domnului Notar”, participăm și noi sufletește, dorind încă multe succese de acest fel întru ridicarea conștiinței naționale. Dr. Oprean, Dr. Ardelean, Dr. Demian, Fleșeriu, Dr. Deciu, Grozescu, Marcorescu.

Hia-mureșană. — Sărbătorim și noi pe cântărețul pătimirilor noastre, așteptând vremuri, preamărind pe Dumnezeu pentru oamenii noi la întruparea idealurilor lui și a noastre, conlucrând strigăm: Trăiască poetul Goga. — Dr. Rozvan, Iancu, Lupoai, I. Iosan, Sălăjan, Cărăbaș, Aga Părvu.

Uioara. — Ne alăturăm la sărbătorirea iubitelui nostru poet, urându-i viață îndelungată. — Silvia și Iuliu Pop.

Medias. — Neputând lua parte la sărbătorirea iubitelui nostru poet Goga, pentru strălucita dramă „Domnul Notar”, rugăm să-i comunicăm aderența și admirația noastră. — Dr. Roman, Boiu, protopop Moldovan, protopop Mircea, Dr. Pop, Dr. Dorea, Sandean, Comșa, Popovici, Necea.

Orăștie. — Simțim și noi bucuria și mărirea neamului croită prin poetul nostru Goga. — Zaharie Tilișca, Ioan Vaidean, Nicolae Andrei, Traian Mihailă, Adam Basaraba, Basil Botean.

Orăștie. — Salutăm poetul neamului nostru. — Dr. Papiu, Dr. Sglimbea, Simion Damian, Nicolae Branga, Traian Rațiu, Adrian Cristea, Valer Orbonaș, Petru Bele, Simion Vlad, Iuliu Florea, Nicolae Tanase, Sabin Popa.

Ibașfalău. — Visul neimplinit, copilul suferinței l-ai trecut peste hotare, unde tot sufletul românesc în eluptarea ceasului izbăvitor de mâne. Te felicităm din inimă. — Pentru Români din Elisabetopol și jur: Dr. Alexandru Mozariu.

Orăștie. — Simțim rupându-se lanțurile jandarmilor din Lunca. — Nicolae Branga, Arsenie Brassai, Aurel Truția, Ioan Branga, Dr. Sotir, Dr. David, Demeter, Dr. Orbonaș.

Blaj. — Admirație și omagii marelui preot al artei. — Iacob Domșa.

Cernăuți. — Omagiu poetului, care a făcut să bată inimile tuturor Românilor în aceleași sensuri — Pușcariu, Nistor.

Boia-mare. — Vă rugăm să interpretați admirația noastră iubitelui bard național, autorul piesei „Domnul

notar”. — Dr. Teofil Dragoș, Dr. Gavril Osvan, Dr. Ivan, Ioan Sălăgian, Dr. Aurel Nistor, Augustin Dragoș, Iuliu Lupan, Dr. Stefan Cherekes, Dr. Ivan Pogacea, Dr. Alex. Török, Antoniu Tureu.

Cernăuți. — Omagiile noastre de recunoștință autorului „Domnului Notar”. — Academia Ortodoxă.

Cluj. — Trimitem felicitările noastre călduroase autorului „Domnului Notar”. — Copiii nimăului din Cluj.

Oradea-mare. — Poetul lui Goga, talmăcitorului artistic al durerilor și aspirațiilor naționale, admirație și sincere felicitări dela — Români din Oradea-mare: Aurel Lazar, Demetriu Kis, Coriolan Pap, Teodor Popa, Nicolau Zigre, Vasiliu Popovici, Mihail Pavel, Ioan Boros, Ioan Buna, Savu Marta, Sever Andru, Gelu Egri, Sever Erdélyi, Iancu Cerbu, Marcel Jurea.

Cernăuți. — Societatea academică Junimea din Cernăuți salută cu entuziasm pe sărbătoritul autor.

Oradea-mare. — Omagiu și recunoștință dezvoltării suferințelor noastre. — Tinerimea din Oradea-mare.

Rețeg. — Aflând, că Români Sibieni în semn de recunoștință pentru succesul piesei „Domnul Notar”, oferă un banchet în seara de azi marelui poet al nostru Goga, suntem fericiți, ca din acest prilej să putem să ne manifestăm omagiile noastre. Dorim marelui poet multe alte succese în luptele pentru conservarea națională a noastră. — Dr. Ioan Poce, C. Frâncu.

Zălau. — Felicităm cu bucurie poetul neamului la mulți ani. — Zălănenii.

Teleagdul-de-Câmpie. — Vestitorul al zilelor de aur să trăiești spre gloria neamului. — Protopopul Alexandru Muntean.

Turda. — „Va trebui să vină cântărețul”, a zis Ștefan Iosif, și a venit. Avem credința, că nici mărețta invidie nu poate fi departe. Trăiască Goga! — Aurel Feneșan, Victor Iosof, Ioan Boer, Iuliu Popescu, Octavian Bugner, Romul Peștean, Valer Moldovan, George Popescu, George Pătecean, Aug. Rațiu, George Rațiu, Ioan Mureșian, Nicolae Rațiu, Mihail Moldovan, Iacob Trif, Iosif Costin.

Arad. — Sărbătorim și noi cu iubire. — Ioan și Leonțina Montani.

Blaj. — Salutăm și felicităm din inimă pe distinsul nostru poet și scriitor Goga. Trăiască întru mulți ani. — Directorul și profesorii preparandiali.

Blaj. — Dragă Goga, te felicit din toată inima pentru strălucita biruință, ce ai avut-o la Teatrul Național cu prima ta piesă dramatică. Cele multe înainte! Te îmbrățează vechiul Tău prieten — Al. Ciura.

Blaj. — Iubite d-le Goga! Te rog să primești sincerele mele felicitări și urări de bine. Întru mulți ani. — Ioan F. Negruțiu, director, asesor consistorial.

Blaj. — Trăiască poetul și scriitorul nostru distins Octavian Goga întru mulți ani. Familia Negruțiu.

Sibiu. — Mult stimat domnule Goga! Reținut prin indispoziția sanitară a participa și eu împreună cu frunții Românilor din localitate la banchetul în onoarea d-v. cu plăcere mă asociez și eu sufletește la aceasta onorifică manifestațiune de stimă generală pentru că ai știut cu geniul d-v. contribui atât de mult la ridicarea conștiinței poporului român. Să trăiți mulți ani. — Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc.

Brașov. — Mult stimat d-le Goga! Te felicit din toată inima la noul succes literar și regret din tot sufletul, că, bolnav fiind, nu pot lua parte la manifestațiune de bucurie de mâne. Dorindu-ți sănătate deplină și nouă îndemnuri de lucru, te salut cu toată stima: Andrei Bărsan, membru al Acad. Române.

Berghin-Alba-Iulia. — Scumpul și iubitul meu prieten Goga! Regret, că numai din ziare am putut lua știre despre succesul avut cu opera ta. Aș fi dorit din toată inima să fiu și eu de față să-ți pot strânge mâna cu căldură și să te felicit din toată inima. Noi sătenii prețuim mult această manifestațiune intelectuală, fiindcă figurile descrise sunt din mijlocul nostru și fiecare din noi suntem câte un Borza din piesa Ta. Acum, când toată suflarea românească e una întru manifestațiune dragostei, ce-ți păstrează, îți trimit și eu salutul și dragostea mea. Dumnezeu neamurilor să te țină pentru că prin astfel de acte mărețe să ne mai înviorezi sufletul și mintea. Al tău care te adoară: Titu Morariu, preot.

Chestia românească în congregația comitatului Timiș. Alaltăieri, Sâmbătă adunarea congregațională a comitatului Timiș s'a ocupat cu adresa societății „Emke” privitoare la tratativele contelui Tisza cu Români.

Comisia permanentă a propus trecerea la ordinea zilei preste adresa societății „Emke”, constatând că în comitatul Timișului toate organele se străduiesc spre o armonie deplină între naționalități. Impotriva acestei propuneri a luat cuvântul **Dr. Iuliu Tornya**, care declară de greșiți pașii făcuți de primul ministru pentru aplanarea divergențelor, excepționând că tratativele s'au pornit numai cu Români și nu cu toate naționalitățile, căci tuturor naționalităților trebuie să li se dea drepturi egale. Legea de naționalitate, cum a recunoscut și primul ministru nu se poate executa pentru că aceasta ar fi o sinucidere națională. De aceea e necesar ca aceasta lege să se sisteze și să se înlocuiască cu o altă lege. Chestia de naționalitate e de altcum numai o chestie administrativă. Tratatamentul egal e numai pe hârtie. Naționalitățile în diferite ținuturi sunt mereu lovite cu cele mai grele pedepse.

Prefectul Alexandru Ioanovich îl face atent pe orator, ca să nu se abată dela obiect, deoarece naționalitățile în comitatul Timiș nu se pot plânge că ar fi neîndreptățite.

Oratorul îi replică prefectului că are mai multă experiență chiar despre contrariul. Declară că nu primește propunerea comisiei permanente. Din partea Românilor a luat cuvântul cunoscutul protopop al Buziașului d. **Ioan Peșca**, care accentuează că fericirea statului ungar depinde dela rezolvirea norocoasă a chestiei de naționalitate, ceea ce însă se poate ajunge numai cu încredere reciprocă. Pactul nu s'a putut acum încheia, dar e fapt că dela 1867 încoace nici un guvern n'a putut repurta un succes moral ca cel actual. Mai pe urmă se făcuse încercarea sub Dr. Alexandru Wekerle ca să se rezolve chestia de naționalitate. Ministrul de interne de atunci contele Iuliu Andrássy a dat o ordinațiune, care-i obliga pe funcționarii administrativi la cunoașterea limbei poporului. Aceasta a rămas însă numai o promisiune. Dar Români sunt sături de atâtea promisiuni și ar dori să vadă odată și fapte. Dreptatea e pe partea noastră — a terminat oratorul român — și punctul nostru de vedere curând sau mai târziu va fi învingător.

Adunarea congregațională a primit propunerea comisiei permanente.

Chestia românească în Ungaria. Revista germană „Die Grenzboten” din Berlin publică sub acest titlu în numărul său mai recent un interesant prim articol de **Paul Samassa**. Autorul discută cu multă obiectivitate chestia românească din Ungaria, demascând minciuna statistică oficială, prin care guvernul ungar vrea să seducă străinătatea fabricând o majoritate maghiară fictivă față de celelalte naționalități din această țară. De această minciună guvernul ungar are însă lipsă pentru că să și poată legitima politica de maghiarizare care are de scop, după cum a definit-o fostul prim ministru **Coloman Szóll**: realizarea statului național unitar maghiar.

Politica de maghiarizare de fapt, însă, n'a putut dovedi rezultate pozitive; ea e numai isvor de nenumerate șicane, samavolnicii și maltratări, pe cari sunt osândite a le suferi populațiunea română, pecum și celelalte popoare nemaghiare din Ungaria.

Autorul ocupându-se apoi cu tratativele urmate între contele Tisza și Români, constată că în cursul tratativelor primul ministru ungar și-a redus concesiunile promise, pe lângă că împlinirea acestora era lăsată la discreție guvernelor, ceea ce a adus cu sine eșuarea tratativelor. Contele Tisza a declarat că nu poate executa legea de naționalitate pentru că aceasta are dispoziții a căror executare ar periclita statul ungar, câtă vreme de fapt executarea acestei legi ar satisface pretențiunile popoarelor nemaghiare, fără ca statul ungar să fie periclitat în existența lui. Dar, contele Tisza nu voiește să renunțe la politica de maghiarizare și la meto-

omita-
unarea
ocupat
la tra-

rea la
Emke”,
ate or-
deplină
opineri
declara
pentru
trata-
nu cu
itaților
Legea
nului mi-
asta ar
neceser
ocuias-
e e de-
Trata-
alității
cu cele

e atent
deoa-
și nu

e mai
ul. De-
ei per-
vântul
an Pe-
i ungar
stiei de
ge nu-
a putut
noace
es mo-
incer-
se re-
de in-
a dat o
admi-
ui. Dar
i și ar
pe par-
m — și
mai târ-

propu-

Revista
publică
t un in-
Autorul
româ-
na sta-
vrea
joritate
onalități
uvernul
tă legi-
e scop,
u Colo-
unitar

nsă, n'a
umai is-
și mal-
i popo-
popoare

vele ur-
constată
u ungar
ingă că
eție gu-
a tatati-
ate exe-
asta are
a statul
acestei
r nema-
clitat în
iește să
a meto-

dele puse în aplicare în Ungaria în scopul acestei idei.

În sfârșit autorul tratează chestia din punct de vedere al politicii externe a monarhiei și constată că irendentismul între Români din Ungaria încă n'a putut cuprinde teren cu toate desiluziile ce aceștia le-au avut în speranțele lor față de Viena. Ei mai sperază încă într'o schimbare a cursului politic în Ungaria prin eventuala schimbare de tron. Dacă, însă, și această speranță a lor îi va mai înșela, nu va fi mirare dacă după atâtea desiluzii vor face o schimbare de front, ceea ce va fi numai o slăbire a monarhiei și chiar și pe cei mai circumspecți bărbați de stat români îi va face să-și piardă încrederea în puterea de viață a monarhiei.

Contele Tisza despre vizita împăratului Wilhelm la Viena. Primul ministru, contele Ștefan Tisza publică în numărul recent al revistei ilustrate „Igazmondó”, un articol asupra vizitei împăratului Wilhelm la Viena. Dăm în rezumat articolul menționat:

— Credinciosul nostru aliat și prieten, împăratul Wilhelm al Germaniei ne-a vizitat din nou, dovadă prin aceasta că alianța dintre cele două mari puteri e bine cimentată, mai ales acum când se arată nori pe orizontul Europei. Evenimentele răsboinice de anul trecut au lăsat urmă între popoare; unde și unde se mai ivesc izbucniri, ciocniri mărunte, cari pot periclita pacea. Astăzi e o chestiune vitală ca alianța celor trei state să fie neclintită în interesul păcii.

— Germania e cu mult mai puternică decât Franța, a cărei populație e în descreștere. Ar fi de ajuns a 3/5-a parte din armata Germaniei ca să reziste francezilor; iar 2/5 parte într'un caz de război general poate opera la răsărit.

De altcum e de pios să insistăm asupra acestui fapt, deoarece aliații nu au tendința expansiunii teritoriale, dimpotrivă au intențiuni pacifice. Noi apărăm Germania contra unui atac din două părți: Franța și Rusia; în schimb jumătate din armata Germaniei ne va sosi în ajutor în cazul unei invazii rusești. Astfel aliații sunt avizați negreșit la sprijin reciproc.

— Deci trebuie înfierat acei bărbați de stat din opoziție, cari prin atitudinea lor condamabilă, în chestiunea de naționalitate și alte chestiuni interne și externe aruncă sămânța neînțelegerii și compromit alianța...

...Numai cât contele Tisza nu ne precizează ce i-a mai șoptit Keiserul la banchetul din Viena.

Alegeri parlamentare în anul acesta? Ni se scrie din Budapesta, că în cercurile bineinformate se vorbește despre posibilitatea alegerilor parlamentare încă în anul acesta. Informatorul nostru spune, că verosimil deja în luna Octomvrie vor avea loc acestea alegeri, pe cari contele Ștefan Tisza le pregătește în liniște și înconjurând ori ce publicitate. Prefecții în scopul alegerilor au întâlniri particulare cu contele Ștefan Tisza și cu ministrul de interne Sándor János. Se pare însă, că opoziția încă a aflat ceva despre planurile contelui Tisza, căci se vedește o activitate febrilă în rândurile opoziționiste spre a pregăti campania electorală. Partidele opoziționiste vor institui un comitet electoral comun și se spune că acest comitet va fi compus din următorii: contele Károlyi Mihály, Tóth János (partidul independist), Molnár János și Rakovszky István (partidul liberal), contele Hadik János și Gál Sándor (partidul constituțional al lui Andrássy).

În fața acestor svonuri, cari par a-și avea izvorul în informații primite din anturajul ministrului-șefedinte contele Ștefan Tisza, credem că partidul național român asemenea se va grăbi să iee toate dispozițiile necesare, ca evenimentele să nu ne suprindă nepregătiți.

Cazul antiaustriacului Schlieben. Lui „Pester Lloyd” i se telegrafiază în 27 Martie a. c. dela Berlin: „În ședința de azi a comisiei de bugetare a parlamentului s'a deliberat asupra cazului Schlieben. Schlieben a fost, cum se știe, pe timpul crizei balcanice consul general al Germaniei la Belgrad și contrar politicii oficiale germane a agitat aspru împotriva Austro-Un-

gariei. În ședința de astăzi a comisiei pentru buget, toate aceste acțiuni ale lui Schlieben au fost aduse în discuție. Este însă caracteristic și de însemnat că toți vorbitorii guvernului au sfătuit, că: *sprijinirea politicii austro-ungare față de Serbia nu se poate face până la neglijaarea intereselor proprii economice germane.* Oratorii au anunțat, că *politica austro-ungară față de Serbia este total greșită, și Germania n'are nici un interes, ca să secundeze această greșală.* Secretarul de stat Jagow a făcut o comunicare confidențială în întreaga afacere, însă declarațiile lui se pare că nu au putut risipi nedumeririle oratorilor.

Telegrame primite noaptea.

Congresul Ligei Culturale.

București, 30 Martie. — *Ieri Duminecă s'a ținut la București congresul Ligei Culturale. Congresul a fost presădit de arhimandritul Scriban. Au rostit discursuri G. Bogdan-Duică secretarul Ligei despre situația Românilor din Bucovina, profesorul universitar Antonescu despre situația politică a Românilor din Ungaria, generalul Stoica, profesorul Ioan Scurtu și colonelul Boerescu. Proiectul de moțiune l-a propus președintele Ligei Virgil Arion. (N. Red. În lipsa de spațiu raportul amănunțit îl vom publica în numărul nostru de mâine.)*

„Vossische Zeitung” despre politica externă a României.

Berlin, 30 Martie. — „Vossische Zeitung” anunță din Viena: În cercurile bineinformate se contestă hotărât autenticitatea svonurilor despre o schimbare în politica externă a României și chiar despre o depărtare a României de tripla alianță. Cu prilejul vizitei principelui Ferdinand al României la Berlin, între acesta și împăratul Wilhelm a avut loc o orientare asupra politicii României. Comunicatele moștenitorului de tron al României au făcut să dispară orice îndoială că cei din București s'ar gândi la o nouă orientare a politicii românești. Din acest punct de vedere e judecată și probabila căsătorie a pintului Carol al României cu una dintre fetele țarului. Autoritativ se afirmă că țarul ar fi adus la cunoștința curților interesate, că nu are de gând să facă fericirea copiilor lui obiect de speculație politică. Țarul ar vedea mai bucuros dacă fetele lui s'ar putea căsători în patrie. Numai în caz dacă simpatiile sunt reciproce e aplicat țarul să-și dea învoirea la căsătoria fiicei sale cu prințul moștenitor al României.

Cățărău deținut în Constantinopol?

Viena, 30 Martie. — O telegramă din Constantinopol anunță că poliția turcească l'a recunoscut acolo pe Cățărău și l'a deținut imediat. Autoritățile turcești refuză însă a-l extrada pe trimițătorul bombeii din Dobrițin pe motiv că Cățărău nu e nici supus ungar, nici austriac.

Dimisia ministrului de război englez.

Londra, 30 Martie. — În ședința de azi, primul ministru Asquit a adus oficial la cunoștința camerei, că dimisia ministrului de război Seely a fost primită, iar mareșalul Sir John French, inspector general al armatei engleze și generalul Sir John Spencer Ewart și-au dat dimisia din armată. Portofoliul ministrului de război, primul ministru Asquit îl reține pentru sine.

Reformă administrativă.

Budapesta, 30 Martie. — În ședința de azi a comisiei financiare la care a luat parte și contele Tisza, ministrul de interne Ioan Sándor într'un discurs mai lung a făcut cunoscut proiectul despre reforma administrativă. Proiectul va fi depus pe biroul camerei imediat după vacanța de Paști

O nouă audiență a primului-ministru.

Budapesta, 30 Martie. — Contele Tisza va pleca Mercuri din nou la Viena, unde se va prezenta în audiență la M. Sa monarhul. Primul ministru se va înțelege cu acest prilej cu contele Berchtold în chestia delegațiilor.

Promulgarea legii despre noile circumscripții electorale și sedile acestora.

Budapesta, 30 Martie. — Mâine va apare în „Országos Törvénytar” (Colecțiunea legilor țării) legea despre noile circumscripții electorale și sediile acestora. Legea va intra în vigoare în 31 Martie 1915.

Ministrul de interne a încunostințat toate municipiile ca comisiile în noile sedii să se constituie până în 15 Mai, pentru ca listele electorale să se poată corecta conform noii legi.

Banca germană își reduce talonul.

Berlin, 30 Martie. — Banca germană își va reduce în curând din nou etalonul cu un jumătate procent.

Revărsările apelor.

Budapesta, 30 Martie. — Din toate părțile țării sosesc știri cu esundările apelor. După o telegramă din Panciova Dunărea a revărsat în mai multe locuri. Comunele Ovcea și Borcea în apropiere de orașul Zimondy stau în apă. După cum se anunță din Reșița Bărzova crește mereu și s'a revărsat peste locurile mai jos situate. În Oradea-mare Crișul revărsându-se mai multe străzi stau sub apă. În comitatul Sălagiu râul Crasna și alte râulețe au făcut mari pagube. Tot astfel stau o mulțime de sate dealungul Tisei în apă. Murășul crește deasemenea foarte repede; în Maria-Radna mai multe case din suburbii sunt în apă.

INFORMAȚIUNI

Marea sărbătoare

în amintirea neperitorului aviator A. Vlaicu în Paris.

Paris, 29 Martie.

Studentimea și toată românimea din Paris a sărbătorit, Joi, 25 Martie trecut, cu strălucirea cuvenită, amintirea marelui aviator Vlaicu. Safoanele cele mari dela Voltaire (Place de l'Odeon 1) erau neîncăpătoare pentru valurile de persoane, cari au ținut să fie părtași la această mare sărbătoare. Români și Românce, Francezi și un număr considerabil de studenți sărbi, în cap cu președintele societății „Zora”. În comitetul de organizare figurau pe lângă întreg comitetul societății „Vasile Alecsandri”, sculptorul Severin și distinșii studenți Mandrea și Orezeanu.

Deși legațiunea română, din motive nelămurite, n'a fost reprezentată la această mare serbare național-românească, totuși numerosul public din colonia română din Paris, i-a dat adevaratul și nobilul caracter național. Costume românești, în stil ardelenesc, făceau o plăcută impresiune în mijlocul celor ce asistau. Un student de origine din Ardeal, Gheorghe Lazăr, își pusese nobilul ilic românesc și cravată tricoloră.

După câteva cuvinte de introducere, ale unui membru din comitetul societății „Vasile Alecsandri”, d. Eugen Goga a făcut o evocatoare cuvântare, asupra nemuritorului Vlaicu. În urmă d. Meitani a adus câteva impresii personale asupra aceluiaș subiect.

În partea artistică, alcătuită de un prea bogat program, dedeau concursul toate talentele românești din Paris. Dșoara Lya Popp, în cântecul ardelenesc, precum și în duetul cu celebrul bariton italian, Guardenty, a stârnit aplauze pline de înflăcărare. Dșoara Constanța Bălănescu a entuziasmat sala, cu popularele sale, pline de viață. Dni Masalski și Ghenovici au executat la violoncel, și dnii Mietianu și Encovici, la vioară, arii minunate. A urmat apoi Concert Golterman și la sfârșit, Poemes Hindous, de Deva Brato Mukajea, poete hindou. D. Moșoiu a cetit versuri.

Artiștii noștri, Severin, Poitevin, Ioanid etc. au oferit multe din lucrările lor Românelor cari au dat concursul; altore au fost puse la tombolă.

În asistență am remarcat: dna și d. Olaru, chimist dna Olaru, purtând un foarte frumos costum ardelenesc; d. Vasile Haneș, președintele societății V. Alexandri; drele Sprinceanu

E., Hoisecu, V. Negrescu, A. Istrati (litere), Lufia (dr. în litere), L. Baltazar, L. Carcalli (matematică), Mariette Zonescu, Constantinescu, Lya Pop, C. Bălănescu, din partea „Căminului studenților române”; d. Moșoiu, Lugosiuan, Lecca, din partea „Căminului studenților români”; G. și N. Vrăbescu, din partea revistei „La Tribune roumaine”; Sculptorul Severin; pictorii Poitevin Ioanid etc.; artiștii Masalski, Ghenovici, Mețianu și Enacovici; Profesorii Bratu, Sudețianu; Dr. Păila, Culcer; Dra Eugenia Nicolau (lic. în litere) și studenții sârbi: P. Jovanovitch, pres. soc. „Zora”; Yortchitch (medicină); Sculptorul Arambachitch; frații Milantich etc.; Studenții: Meitani, Răut, C. R. Istrita Petre Georgescu, Goga, Neta, Escă, Orezeanu, Spineanu (matematici), Florian, Martinescu, Simian etc...

Arad, 30 Martie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme uscată, noaptea rece.
Prognostic telegrafic: uscat, frig.
Temperatura la amiazi a fost 7 C.

Sedința comitetului fondului de teatru român. Sâmbătă și ieri Duminică s'a ținut la Brașov sedința plenară a comitetului societății teatrale românești sub presiunea dlui Dr. Alexandru Vaida-Voevod. De față au fost afară de presedinte membrii: Dr. Iuliu Maniu, Dr. Nicolae Vecerdea, Dr. Iosif Blaga, Dr. Gheorghe Dobrin, Dr. Valeriu Braniște, Dr. Tiberiu Brediceanu, Vasile Goldiș și secretarul comitetului d. Dr. Horia Petra-Petrescu.

Comitetul înainte de toate a luat cu sincer regret la cunoștință faptul, că iubitul nostru măestru d. Gheorghe Dima n'a putut fi înduplecat să primească postul de vicepresedinte al societății, la care demnitate l'a așezat încrederea adunării generale ținută toamna trecută la Caransebeș. Astfel comitetul în mod interinal a însărcinat pe d. Vasile Goldiș să conducă afacerile societății, când s'ar ivi această necesitate în eventuala lipsă a presedintelui Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

Despre hotărârile comitetului, cari s'au luat în ședințele de acum, se va da un comunicat oficios din partea biurolui.

Adunarea fundației Gojdu. După patru zile de consfătuire între membrii, alaltăieri s'a ținut în Budapesta ultima ședință a fundației Gojdu, presidată de I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu. A fost aprobat bilanțul, care prezintă o avere de 8.393.814 coroane față de 1.055.216 cor. pasiv. Intratele de anul trecut ating cifra de 522.958 cor.; din aceasta anul trecut 216 tineri dele școalele medii și universitate s'au împărțit de stipendii în sumă totală de 108.170 cor. Majoritatea bursierilor sunt studenți la universitățile din Budapesta și Cluj.

I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu împreună cu P. S. Lor episcopii Pap și Cristea au plecat ieri din capitală.

Dela „Bureau roumain d'Informations politiques”. Primiim următorul comunicat: D. Mircea R. Șirianu, directorul-proprietar al Biurolui român de informații politice, a făcut următoarele numiri în personalul Biurolui: d. Petru T. Demetrescu-Galați, avocat și publicist, a fost numit secretar-general cu sediul la Paris; d. Roberto Fava, directorul agenției „La Cor-

rispondenza rumena” a fost numit colaborator și corespondent general pentru Italia, cu sediul la Parma (Italia de Nord); d. I. Joldea-Rădulescu, fost redactor la ziarul „Minerva” și „Seară” a fost numit redactor-colaborator al Biurolui, cu sediul în București.

Biurolul caută corespondenți permanenți la Viena și Budapesta. Direcțiunea biurolui dorește ca acești corespondenți să împlinescă următoarele condițiuni: Să fie Români, să cunoască situația politică a Românilor din Austro-Ungaria, să cunoască limba germană și, pe cât posibil, și cea franceză. Ofertele cât mai detaliate se vor trimite dlui Mircea R. Șirianu, 38, rue Saint-Séverin, Paris sau 48, calea Plevnet, București.

Utile instituțiune națională care este acest biurol posedă deja un număr considerabil de colaboratori și agenți în România, Franța, Italia și Austro-Ungaria. Biurolul își dezvoltă activitatea sa prin:

1. Legături personale cu oamenii politici, diplomați și ziaristiți din străinătate și în special din țările latine, propagând prin grai viu dreptatea cauzei românești și intervenind personal acolo unde este trebuință de clarificări sau rectificări. Relațiuni amicale cu ziaristiții străini.

2. Conferințe publice în principalele centre europene despre aspirațiunile românești, arătând prin citarea documentelor istorice și statistice adevărata situațiune și juste revindicări ale națiunii române și în special ale Românilor de sub dominațiunile străine. Asemenea conferințe au și fost anunțate la Paris și în Italia.

3. Publicarea unui buletin periodic despre toate evenimentele mai importante în legătură cu politica românească. Acest buletin va fi distribuit, spre publicare, marilor ziare europene și va fi oferit și ministerelor de externe ale diverselor state.

Publicarea unei serii de broșuri speciale și lucrări politice aprofundate, în marile limbi europene, despre chestiunile românești. O asemenea lucrare este deja gata, în limba franceză, despre chestiunea Transilvaniei.

5. Publicarea unei mari reviste politice, la Paris sau la Roma, după ce Biurolul român, printr-o activitate utilă României și românismului întreg, va justifica existența sa și se va bucura de stima unanimă a străinătății.

Adresa permanentă a Biurolui este: 38, rue Saint-Séverin, Paris. Ori ce corespondență se va adresa directorului.

Pentru monumentul A. Vlaicu administrația noastră a mai primit dela d. George Solca preot în Calbor, suma de 3 cor. 20 fil, colectate cu tasul.

D. Dr. N. Leon profesor la facultatea de medicină din Iași a fost întărit ca decan al numitei facultăți pe un period de doi ani.

D. Garabet Ibrăileanu profesor la universitatea din Iași a fost numit din partea ministerului cultelor și instrucției publice pe cinci ani ca membru în consiliul administrativ al Teatrului Național din Iași în locul dlui A. D. Handoca.

Frideric Mistral și România. În numărul său de Sâmbătă ziarul bucureștean „L'Independance Roumaine” publică o minunată poezie de Frideric Mistral intitulată: „A la Roumanio”, în care marele poet trimite României salutul de soră al fermecătoarei Provansa.

x Haltenberg Béla, Kassa, fond. în 1810. Cea mai veche vopsitorie, curățitorie chimică și spălătorie cu aburi în Ungaria. Lucrează frumos, curat și elegant. În cazuri de doliu vopsește haine imediat. Zilnic spală și curățește câte 24 mii de gulere pentru provincie.

Sezătoarea reuniunii „Hilaria”. Duminică s'a ținut a V-a sezătoare muzicală-literară a reuniunii de cântări „Hilaria” din Oradea-mare. Și cu această ocaziune publicul a manifestat un viu interes față de sezători. Programul bogat și variat a fost executat spre satisfacția cea mai mare a auditorului.

Conferința harnicului profesor Dr. Vasile Kirvai despre începutul și dezvoltarea poporului român și în legătură cu aceasta despre dezvoltarea literaturii române, a fost ascultată cu cea mai mare atențiune. A fost o conferință foarte instructivă și deșteptătoare la viață a conștiinței naționale. — D. Al. Văcărescu a declamat „Recrutul” d. G. Coșbuc cu simț și pricepere. — Duetul dlor Romul Capra și Vasile Radu a plăcut foarte mult; o parte din aplauze în revin de sigur acompaniatoarei dșrei Nora Hosszu. — Dra Valiți Kis o ființă „toată temperament” ne-a delectat cu monologul „Prima rochie lungă” de I. Vulcan, dându-ne dovadă de mult spirit și talent. Am dori s'o vedem cât mai des pe scenă. — De încheiere pe dșoara Ella Popoviciu am admirat-o ca pe o interpretă excelentă a pieselor clasice la pian. — Școala și măestria cu care a executat „Polonasa” de Chorin ne îndreptătesc la cele mai frumoase speranțe în viitor. A mai cântat și câteva piese românești răsplătite cu o furtună de aplauze. Proxima sezătoare va fi Duminica viitoare. „Vigil”.

Comandele din provincie să se adreseze direct la firma: Haltenberg Béla, prăvălie principala, Kassa (Cassovia). (Ha 1622)

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac incetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuiera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Mi 1621)

x Reticule elegante de mătăsa p. femei, garnituri pentru călătorie, geamantane, pungă, articlii de toaletă, asortiment foarte bogat și prețuri foarte ieftine la firma HEGEDŪS. He 1891

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 30 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.79
Grâu pe Maiu	12.70
Grâu pe Octomvrie	11.30
Secară pe Aprilie	10.16
Secară pe Octomvrie	8.75
Ovăș pe Aprilie	7.92
Ovăș pe Octomvrie	7.83
Porumb pe Maiu	6.82

POSTA ADMINISTRATIEI.

Dumitru N. Răuciu, Csholdvilág. Am primit 7 cor. în abonament pe quart II. 1914.

Dr. Eugen Széles Gherla. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Un nou magazin de modă în Sibiu!

Rugăm pe toți cei interesați să ne cerceteze. Orice marfă nouă de modă actuală se găsește la noi cu prețuri convenabile. Vizitele nu obligă la cumpărare.

Materii de haine pentru dame,
Dantele și accesoriul,
Ciorapi și jupoane.

ANDREE ȘI WACHNER

SIBIU, strada Cisnădiei nr. 15.

A 1987

Modă pentru bărbați,
Cravate, albituri,
Ciorapi scurți, brețele.

Lecții din
franceză și germană

Se țin în orele de seara, când e liberă o
damă din Viena, de origină franceză.

THÉRÈSE MUSKÖLLER
Arad, str. Thököly Imre nr. 19.

ANUNȚ.

Din moșia Dnii Anton Mocsonyi de Foen, care se află pe teritoriul comunei Curtici (Kürtös) în nemijlocită apropiere de hotarul orașului Arad și e cunoscută sub numirea de pusta **Nagy-Szent-Pál**, acea parte, care de prezent e țină în arândă George Habereg în mărime de (1268) unamiedouă sute șasezeci și opt jughere de câte 1.100 stângeni quadrati, se dă în arândă pe (6) șase ani economici, adică dela 1 Oct. 1914 până la 30 Sept. 1920.

Reflectanții au să-și trimită până la 15 Aprilie st. nou a. c. ofertele în scris împreună cu vadiul de 10% a sumei ce se va oferi ca arândă anuală, la adresa: **Petru Ionașiu**, secretar domeniial, Arad, Erzsébet-körut 2.

Proprietarul își susține dreptul de a decide asupra ofertelor liber și fără motivare; iar ofertentul, al cărui ofert va fi primit, e dator ca cel mult până în 15 zile să întregască ca „cauțiune” vadiul de arândă anuală și numai după aceea se va încheia contractul. La cazul că nu corespunde acestei îndatoriri, se privește de abstat și pierde vadiul depus.

Celorlalți oferenti li se va restitui vadiul cel mult până 1 Mai a. c.

Arad la 28 Martie nou 1914.

Secretariatul domeniilor Dnii
Anton Mocsonyi de Foen.

(Se 1988—1)

Vin

curat din viile proprii se capătă
dela 50 litre în sus:

alb din anul 1913 à . . . 48 cor. hl.
șiller „ „ „ „ . . . 52 „ „
alb „ „ 1912 . . . 56 „ „

AURELIA DR. PETRAN
Arad str. Lázár-Vilmos Nr. 4.

Intr'o comună românească din comitatul Arad, se află de vânzare

o prăvălie și crâșmă

cu bun renume, care se vinde pe lângă cele mai favorabile condiții. Cel interesați se pot adresa la biroul de intermediator a domnului

Lustbader Adolf

Arad, str. Zrinyi Nr. 4. Telefon 961.
(Lu 1990—6)

Bătăturile,

scortogena pielei, arciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „**CANNABIN**”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coreană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia **TÖRÖK**, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: **Dr. E. FLESCH**, farmacie la „**CORDANĂ**” în Győr.

Nagy Jenő,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVAR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătiri la rate favorabile,
Ordinează ziua întreagă.
(07—)

S'a ieftinit cafeaua

ATLANTICA

IMPORT DE CAFEA ȘI TEA

ARAD, bulev. Andrassy nr. 20.

(A 1937)

Lucrări

de acoperire cu țigle și ardesie

cu garanță pe un an, cu prețuri convenabile și în mod specialist execută

Rácz György

maestru de acoperit cu țigle și ardesie

Arad, str. Mikes Kelemen nr. 17.

La dorință merg la fața locului atât în provincă cât și în localitate.
(Ra 1978)

BĂIEȘIT!

Sfredelire și exploatare de pietrișuri. **Mașini sfredelitoare și ciocane sfredelitoare**, foarte potrivite și promovătoare de câștig, pentru exploatarea băilor de granit, bazalt, peatră de var și băi de metal, pile și mașini pentru lucrarea pietrilor, compresoare, cele mai noi modeluri și cele mai mari mașini, aranjament și montare după examinarea băii, prospect practic surprinzător pe lângă garanție. Am montat numeroase băi în Ungaria și Austria, cari lucrează cu succes.

STEMMER A. JÓZSEF

specialist (Se 1786)

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

In atențiunea publicului din localitate și din provincie.

VARGA GYÖRGY

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Hid nrul 19.

In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase

cuptoare de olane samotte

cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate. (Va 829)

BRADOVKA GYULA

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curăță sau se văpșește cât se poate de frumos, haine de larnă, blănării, haine de dame; bluse, toalete de bal.

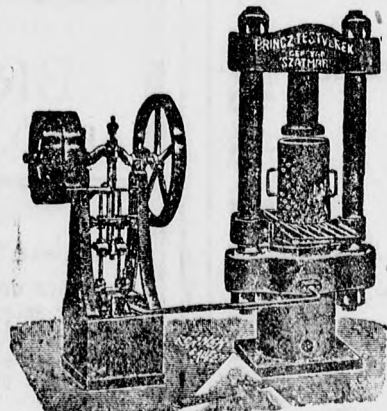
Jachete de piele decolorate, se văpșesc într'o culoare închisă trairică.

Gulerile și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada fără chlor.

În cazuri de doliu, se văpșesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expedierea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și cu multă îngrijire. Ba 1283

PRINCZ TESTVÉREK

Atelier de mașini și pentru clădit mori în

Szatmár.

Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mânate cu apă, mașini de desghioțat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisii cu tracțiune circumpețială. Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

VIȚĂ AMERICANĂ ALTOITĂ
He 1429

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI
(Nagyküküllő vm.) Mediaș. — Medgyes.
Serviciu conștiințios. Soluri garantate.
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

Lo 1787

Lörincz urmașul Petruț

cumpănar, lăcătuș pentru clădiri și pentru lucrări de artă, maestru de mobile de fier, de aramă și matrațe de sârmă
CLUJ (Kolozsvár) Hosszu-utca nrul 26.

Execută cele mai precise cumpene zecimale, centimale, cântare cu pod și balanță, apoi mobile de fer și de aramă.

Oferă matrațe de sârmă cu cadru de lemn executate în atelierul propriu în orice mărime.

Primește spre executare totfelul de lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai convenabile.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei țărâmi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFER«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968-50)

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și toffelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrelor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin spirit de reumă. După frecare partea suferindă să se învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger“ — Erdőszentgyörgy.

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI noi și vechi și pentru școală, CITERĂ și clarinete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice și părți de instrumente etc etc GRAMOFOANE și PLĂCI în asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios.
(Pu 1847)

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele „Original Victoria“ și „Puch“ precum și mașinile de cusut Pfaff sunt de vânzare exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Ioșefin (Temesvárlőzsefváros) Hunyadi ut nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pahté, gramafone „COLUMBIA“ și originale și cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi

Mașini de cusut „SINGER“ cu prețuri foarte ieftine.

TELEFON 387.

TELEFON 387.

BRAUN N. ANTAL

ARAD, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

vâpseli și material pentru zidit

În atenția domnilor cari voesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra varului de prima calitate, cement, țiglă, fevi de beton, praș de piatră, împletituri de trestie, table de cement pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia de Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul On. public.

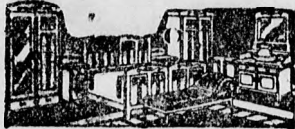
(Ba 1914-10)

Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL.**

Ve 885-60

VERES FERENCZ

Atelier de măsurit cu putere motorică pentru zidiri și mobile
DEJ — (DEES) str. Ludovic Kossuth, nr. 63.

Magazin de mobile pentru prân-
zitoare, dormitoare și saloane,
icoane oglinzi, covoare și . . .

Execută toffelul de lucrări pentru zidiri, mobile și orice
lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai moderate,
din material excelent și uscat.

Ci 1539

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instala-
țiuni de electricitate și gaz lă-
cătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută toffelul de lucrări electrice, optice și de
lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, gar-
duri pentru monumente, vetre de fer, uși de fer,
rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut,
mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone
și instalațiuni electrice, stră-
formări de mașini cu aburi
și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și
accesorii, precum și garnituri de îmblătit
Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

Cine voește să cumpere INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într-adevăr fine, comode,
elegante și durabile acela să cumpere cu
încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar
(ZATMAR) Deák-tér.

— (În casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cio-
boate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte
moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execu-
țiunii dragălașe sunt neîntreute. — La dorință se pregătesc toffelul
de ghete și cioboate după măsură.

„Vulkán“ fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai ex-
celente dintre toate fabricațiile
de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Atențiune!

Atențiune!

JOHANN KLEIN, mașinist diplomat.

Atelier de lăcătușerie pentru edificii, mașini și
lucrări artistice, atelier pentru reparaturi de
mașini, Căpire mantogen și strugărie de me-
tale cu putere motorică proprie în

Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Capelei, casa proprie.

Aduc la cunoștința on. public, că restaurarea ate-
lierelor mele instalând

**un motor 14 PH. cu olei brut și 3
nouve mașini ajutătoare e terminată.**

Renovarea aceasta a atelierelor mele și mașinile aju-
tătoare cari le-am avut și mai nainte, îmi dau posibilitatea
de a lifera stimaților mei mușterii lucrări și mai
ieftine și mai exacte.

Lucrările urgente se iau imediat în lucrare.

Totodată aduc la cunoștința celor interesați că mi-a sosit

Legătoarele Original Standart (Manilla)
și le vând cu cele mai ieftine prețuri.

Pentru binevoitoare număroase comande rog cu stimă

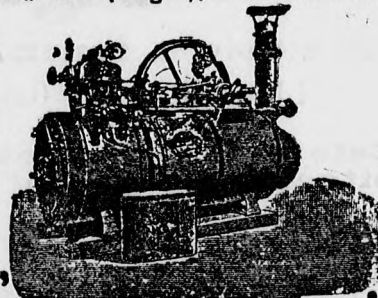
Ke 1095

JOHANN KLEIN,

Rog! Atențiune! Rog!
Pentru evitarea neînțelegerilor, rog a nu confunda
:: firma mea cu alte firme asemănătoare. ::

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atențiunea on. proprie-
tari de mașini de treerat și
de cazane și aduce la cuno-
ștință că și-a mărit și provăzut
cu excelente puteri de muncă

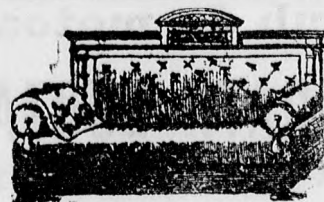
**stabilimentul de fău-
rărie de cazane,**

se găsește în plăcuta poziție de
a executa cu specialitate și grab-
nic orice lucrare în această bran-
șă, execut casse pentru bani și
reparez pereți de țevi precum și
execut pereți de cazane, locomob-
ile, s raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la fața locului.
Execuție excelentă. Prețuri moderate.
Po 1460 Se primesc dol invățăcel.

KOHN HENRIK tapețier și decorator

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) str. Bonnac 12.

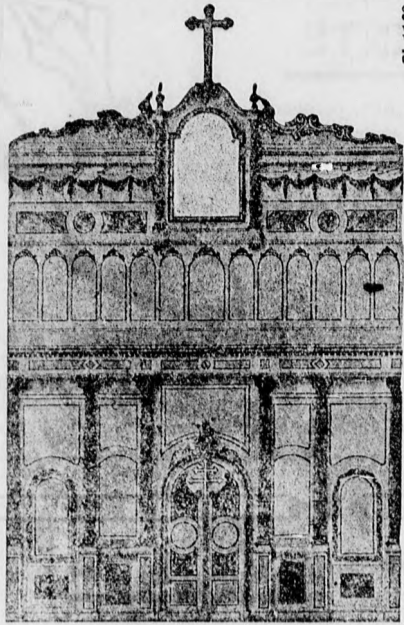

Ko 1565

Execută și reparaază toffe-
lul d'lucri de tapeție-
rie și decoratorie; ține
în depozit mobile exce-
lente precum stoffe co-
voare, ruzi de aramă,
oglinzi și icoane; mare
asortiment de canapele și
garnituri engleze execu-
tate în atelierul propriu.

Execuție excelentă. — Serviciu prompt. — Prețuri ieftine.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

SI 1163

Execută: iconostase, sculpturi, construiți de altare, aurire și pictură; aranjări noi de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plăți în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Köbányai-ut nr. 53.

IN ATENȚIUNEA VITICULTORILOR!

CSABA LAJOS, FAUR ȘI MAESTRU
DE TRĂSURI.
SEGHEĐIN (Szeged), Püspök utca nr. 6.

Oferă excelentele pluguri pentru îngroparea viței de vîle, invenție proprie, indispensabile în economie deoarece are următoarele avantaje:

1. În fiecare an întoarce pământul.
2. Îngroapă sămânța în afunzimea pământului.
3. La zi 2 oameni și 2 cai pot acoperi 6-8 jugăre.
4. E potrivit pentru orice lățime de drum, fiindcă poate fi regulat oriunde precum și afunzimea poate fi regulată

(Cs 1462)

Prima încercare va convinge pe oricine. Preț curent gratis.

DANIEL ROUBITSCHKE

PIETRAR

Sibiu-Nagyszeben, str. Gării (Bahnhofgasse) 4.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de pietre mormântale și atelierului de piatrărie.

Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. — Execută totfelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, și stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și auirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin. — Prospekte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco. — Renumita mea firmă să n'o confundați cu alte firme similare. Ro 1281

Telefon interurban 604.

Telefon interurban 604.

Agentura

principală exclusivă a renumitei fabrică de motoare R. H.
LISZTER & Co. Ges. M. B. H. London (Anglia).

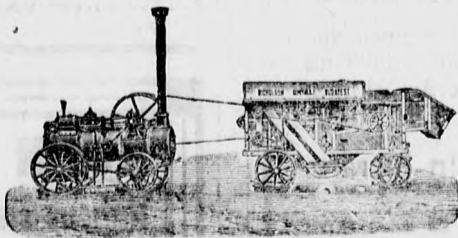
Cele mai noi motoare de benzină, absorbitoare de gaz și motoare cu ulei brut.

Garanță deplină.
Consumație puțină de benzină.

Manuare simplă.
Durabilitate extraordinară.

==== **Fără perturbări în lucrare.** =====

GARANȚA
deplină p. imblătit
și pentru puterea
de lucrare.

CONDIȚII
favorabile de plă-
tire (pe mai mulți
ani).

==== **Schimb de motoare și batoze uzate.** =====

FRAȚII BURZA

cea mai mare firmă românească,
magazin de motoare, mașini de imblătit
și totfelul de mașini agricole.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1. (Casa poprie).

Celor interesați le se vește
cu explicații și prospekte.

În scopul de a lega afaceri merge în per-
soană pe cheltuiala proprie la fața locului.

Cereți gratis marele preț-curent ilustrat.

Mare magazin de vehicule și mașini de imblătit cu aburul.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.